

బెల్లంకొండ రామదాసు

గీతాంజలి

తాగూరు

గీతాంజలి

రవీంద్రనాథ ఠాగూర్

జయంతి పబ్లికేషన్స్

కారల్ మార్క్స్ రోడ్డు, విజయవాడ - 520 002.

GEETANJALI --- TELUGU.

TRANSLATED BY :

Sri. BELLAMKONDA RAMADASU

DIGITAL EDITION ----- 02--11--2012.

DIGITALIESED BY :

BELLAMKONDA CHAKRADHAR KUMAR.

CONTACT NO'.

+91 9866400133.

OR

E-Mail : bvlnckumar@gmail.com

www.bellamkonda.com.

23-08-1923 ----- 19-09-1969.

Sri BELLAMKONDA RAMA DASU GARU.

1875

అపరశంకరుడు

1914

శ్రీ బెల్లంకాండ రామరాయ కవీంద్రులు

GEETANJALI

By :

Ravindranatha Tagore

Translated By :

Bellamkonda Ramadas

Digital Edition :

OCTOBER -- 2012.

BELLAMKONDA CHAKRADHAR KUMAR.

Printed edition:

JAYANTI PUBLICATIONS

VIJAYAWADA - 520 002.

రవీంద్రుని జీవిత ఘటనలు

గురుదేవులు రవీంద్రుడు 1861 మే 7 న జన్మించారు.

తండ్రి మహర్షి దేవేంద్రనాథ్ ఠాగూరు.

తల్లి శారదాదేవి.

ఆ తల్లి దండ్రులకు 15 మంది సంతతి.

పద్నాలుగో బిడ్డ, ఎనిమిదవ పుత్రుడు రవీంద్రుడు.

రచనారంభం 1873.

ప్రథమ పద్య కావ్య ప్రచురణ 1878.

మృణాళినీదేవితో వివాహం 1883.

మృణాళినీదేవి 1902 లో స్వర్గస్తులైరి.

శాంతి నికేతన్ స్థాపన 1901 డిసెంబరు.

గీతాంజలికి నోబుల్ బహుమతి 1913 నవంబరు.

(స్వీడిష్ నోబుల్ బహుమానం లక్షా ఇరవై వేల రూపాయలు)

విశ్వభారతి స్థాపన 1921 డిసెంబరు.

ఆ మహనీయుని నిర్యాణం 1941 ఆగస్టు 7.

అంజలి

మానవ జీవన భావనల, మానవ జీవిత భావుకతల కుసుమాంజలి గీతాంజలి. మానవ మేధా మహనీయతకు కలకాలపు నివాళి గీతాంజలి. కమనీయమయిన ఆనందాన్ని, ఆహ్లాదాన్ని కలిగించే మంజుల కవితా మంజరి గీతాంజలి. జలుగులతో గిలిగింతలు పెట్టి వెలుగుబాటలు తీర్చే రత్న దీపావళి గీతాంజలి.

చిన్నారి పూవు, సెలయేటి గల గల, పసిపాప బోసినవ్వు, గాన మధుర మధుపాత్ర గీతాంజలి. మానవుని అంతరాంతరాలలో వింగడింపరాని వేదనా వేదనల కలయిక గీతాంజలి. ఉన్నాడో లేడో తెలియక, కనిపించి కనిపించక దోబూచులాడే విశ్వాత్ముని విశ్వలీలల విలసనం గీతాంజలి. మానవత, విశ్వమానవ కళ్యాణం, విశ్వకళ్యాణం, సాధన సాధనాలు. వీని ఈసావాస్యం గీతాంజలి.

ఇట్లు
ప్రచురణ కర్తలు

గీతాంజలి

1

నీవు నన్ను అంతగా సృష్టించావు. అది నీ విలాసం. తాకితేచాలు, పగిలిపోయే యీ పాత్రికను నీవు మాటిమాటికీ ఖాళీచేసి మళ్ళీ కొత్త జీవితంలో నింపుతూ వుంటావు. ఈ చిన్న వేణువును ఊదుతూ కొండలూ, కోనలూ తిరుగుతావు, నిత్య నూతనమైన మధురగీతాలు ఆలపిస్తావు.

నీ మృదుల కరాల అమృత స్పర్శ సోకితే చాలు, నా చిన్నారి గుండెలో ఆనందం పరుగులు తీస్తుంది. ఏవో మాటలు నాలో పెల్లుబుకుతాయి.

నీవు ఇచ్చే మహాప్రసాదాన్ని స్వీకరించాలంటే - చూడు - నా చేతులెంత చిన్నవో, ఈ చిన్న చేతులతో ఆ మహా ప్రసాదాన్ని స్వీకరించగలనా ?

ఇలాగ యుగాలు గడిచిపోతాయి. అయినా నీవు కొత్త జీవితాన్ని పాడుతూనే వుంటావు. కొత్తపాటలు పాడుతూనే వుంటావు. అయినప్పటికీ యీ పాత్రను నింపడానికి ఖాళీ వుంటుంది.

2

నీవు నన్ను పాట పాడమని ఆజ్ఞాపించావు.

అప్పుడు నా హృదయం ఎంత పొంగిపోయిందనుకున్నావు ?
నన్ను కదా నీవు పాట పాడమని అడిగావనే గర్వంతో నా
హృదయం పగిలిపోయిందేమోనని అనిపించింది. అప్పుడు నీ
ముఖం వైపు చూశాను. నా కళ్ళలో నీళ్ళు గిరున తిరిగాయి.

నా బ్రతుకులోని అపస్వరాలన్ని కరిగి ఒక కమ్మని
మధుశ్రుతిలో లీనమైనాయి. నాలోని పూజభావం హాయిగా ఏ
చింతా లేకుండా సాగరంపై ఎగురుతూ వెళ్ళే పక్షిలాగా రెక్కలు
చాచింది.

నాకు తెలుసు. నీకు నా పాటంటే ఇష్టమని, గాయకుడు
గానే నీ సాన్నిధ్యంలో నిల్చున్నానన్న విషయం కూడా నాకు
తెలుసు.

నా పాట ఒక పక్షిలా రెక్కలు చాచితే, ఆ పంచక్షాలాలలో
మాత్రమే నీ పాదాలు స్పృశిస్తాను. కాని నీ పాదాలను మాత్రం
నేను ఎన్నటికీ అందుకోలేను. గానామృతాన్ని తాగిన మత్తులో
నన్ను నేను మరచిపోతాను. అప్పుడు నీవు నాకు ప్రభువన్న
విషయం కూడా మరచి, “మిత్రుడా!” అని నిన్ను సంబోధిస్తాను.

3

నీవు పాడుతూ వున్నప్పుడు నేను వింటాను. నీవు ఎలా పాడుతున్నావో, ఏమి పాడుతున్నావో నాకు అవగతం కాదు. అయినా నిశ్శబ్దంగా ఆశ్చర్యంతో ఆ పాట వింటాను.

నీ గానజ్యోతి యీ ప్రపంచాన్నంతా దీప్తం చేస్తుంది. నీ గానంలోని జీవశక్తి ఉచ్చాస నిశ్వాసలవలె వియత్తలమంతా నిండిపోతుంది. పరమపావనమైన నీ గానవాహిని రాళ్ళనూ, రప్పలను భేదించుకుని పరుగులుతీస్తూ ప్రవహించి పోతుంది.

నీ గానంలో శ్రుతి కలపాలని నా హృదయం అరులు చాస్తుంది. కాని ఎంత పెగల్చుకున్నా గొంతులోనుంచి వెలువడదు. మాట బయటకు వచ్చినా, మాట పాటగా మారదు. ఏం చేయాలో తోచక వెర్రిగా ఏడుస్తాను.

ప్రభూ-నీవు నన్ను నీ గానాల వలలో బందీని చేశావు సుమా!

4

జీవన జీవనమా!

నీ సజీవస్పర్శ ఎల్లప్పుడూ నా శరీరంపై వుంటుందని తెలిసి, నా దేహాన్ని దేవాలయంలా పరిశుద్ధంగా వుంచుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తాను. అసత్యాన్ని మనసులో అడుగుపెట్టనివ్వక అల్లంత దూరంలో వుంచుతాను. నా మనో మందిరంలో హేతుజ్యోతిని వెలిగించిన సత్యానివి నీవు.

నా హృదయాంతరంలో నీ పీఠం వున్నదని తెలిసి, దుష్టత్వాన్ని చేరనివ్వక నా హృదయాన్ని ఎల్లప్పుడూ నవ వసంత ప్రేమారామంగా వుంచుకుంటాను.

నేను చేసే ప్రతి పనిలో నీవే ప్రతిఫలించాలని నా కోరిక. నీవు ప్రతిఫలిస్తే-నాకు ఏ పని చేయాలన్నా శక్తి కలిగేది.

5

ఒక్క నిమిషం. కాసేపు నీ ప్రక్కన నన్ను కూర్చోనివ్వమా ?

పనులు తరువాత చేసుకుంటాను. నీ ముఖాన్ని ఒక్క మాటైనా చూడకపోతే, నా హృదయానికి శాంతి, స్థిమితమూ ఉండవు. నాకు ఎంత చిన్నపని అయినా ఈదరాని మహా సముద్రంలా కనిపిస్తుంది.

కిటికీ దగ్గర కూర్చున్నాను. వేసవి వచ్చింది. వేసవి నిశ్వాసలు వినవస్తున్నాయి. వికసిస్తున్న పూలపొదల వద్ద బంభరాలు రొదచేస్తూ తిరుగుతున్నాయి.

ప్రభూ! కాసేపు నీ ముఖంవైపే చూస్తూ ప్రశాంతంగా నీ ప్రక్కనే కూర్చుని, తీరికగా నా జీవనగీతాన్ని నీకు సమర్పించ వలసిన సమయం ఇది.

6

జాగు చేయకుండా ఈ చిన్నారి పూవును కోసివేయి, ఇది రాలి ధూళిలో కలిసిపోవచ్చు.

ఈ చిన్ని పూవుకు నీ పుష్పమాలలో స్థానం అలంకరించే అర్హత లేకపోవచ్చు.

కానీ కనీసం నీ చేతితో గిల్లివేసి అయినా దీనిని గౌరవించు. నేను గమనించకుండానే ఈ చిన్ని పూవుకు కాలం అయిపోవచ్చు. పూజా సమయం దాటిపోవచ్చు. ఈ పూవు రంగు పాలిపోయింది కావచ్చు. పరిమళంలేని పూవే కావచ్చు. కాని తరుణంలో దీన్ని కోసి నీ పూజకు వినియోగించు.

7

నేను పాడే పాటకు ఆభరణాలు లేవు. అందచందాలు లేవు. సొమ్ములూ, శోభలూ విసర్జించింది నా పాట. అందంగా, ఆకర్షణీయంగా అలంకరించుకున్నానన్న అహం లేదు నా పాటకు. ఆభరణాలు, అలంకారాలు ముసరి లీనతకు అడ్డు వస్తాయి. నీవు నన్ను కౌగలించుకుని ఏవేవో గుసగుసలు వినిపిస్తూ వుంటే ఆభరణాల గలగలలో నీ గుసగుసలు వినిపించవు. నేనొక కవినన్న గర్వం నీ సాన్నిధ్యంలో అంతరించిపోతుంది.

ఓ మహాకవీ! నేను నీ పాదాలవద్ద కూర్చున్నాను. నా జీవితాన్ని ఒక చిన్న వేణువులాగ సుగమం, సుందరం చేసుకోనీ-చాలు, నీవు వేణువును ఊదుదువుగాని.

8

కుర్రవానికి రాకుమారుని దుస్తులు తొడిగి సింగారించారు. మెడనిండా సొమ్ములు దించారు. అప్పుడు అతడికి ఆటలో ఆనందం ఏమీ వుంటుంది. అడుగడుగునా అతని సింగారం అడ్డువస్తుంది.

అలంకారం మాసిపోతుందేమోనని అతను ఒక మూల వొదిగి కూర్చుంటాడు. అడుగు కదపటానికి భయపడతాడు.

హాయిసీ, ఆరోగ్యాన్ని ఇచ్చే భూమాత ఒడినుంచి నన్ను విడదీసే ఈ అలంకారం నాకు వద్దమ్మా! ఇది నన్ను మానవ జీవన మహోత్సవంలో పాల్గొనకుండా చేస్తున్నది.

9

నీవు ఎంత వెర్రివాడవు. నీ బరువు నీవే మోయాలని యత్నిస్తున్నావు.

భిక్షకుడా! నీ గడప దగ్గర నీవే భిక్షాటన చేస్తున్నావు.

అన్ని భారాలూ ఆయనపై వదిలిపెట్టు. ఆయనే అన్నింటినీ భరిస్తాడు. నీవు నిశ్చింతగా వుండు.

నీ వాంఛాపరత, మలిన శ్వాసలో నీలోని దీప్తిని ఆర్పి వేస్తుంది. ఈ అపవిత్రమైన హస్తాలతో కానుకలను స్వీకరించకు. పవిత్ర ప్రేమతో అందించిన కానుకలనే స్వీకరించు.

10

ఇదుగో నీ పాదపీఠం.

ఈ పీఠంపై నీ పాదాలు వుంచు.

ఇక్కడ పేదలూ, అధములూ, పరిత్యక్తులూ వుంటారు నేను నీ పాదాలకు నమస్కరించాలని తల వంచినప్పుడు నా ప్రణామం ఈ అధోజగత్తులో వుండే నీ పాదాలను స్పృశించలేదు.

నిరుపేద వలె, అధమాధమునివలె, పరిత్యక్తునివలె, నీవు నడిచివెళ్ళే త్రోవలో ధూళిని కూడా అహమిక స్పృశించలేదు.

తోడు నీడ లేని పతిత లోకంలో నీవు వున్నచోటికి నా హృదయం వెతుక్కుంటూ రాగలదా ?

11

ఓయీ పూజారీ! ఇక నీ జపతపాలను, కీర్తనాన్ని విడిచి రా. తలుపులన్నీ మూసుకుని, ఈ దేవాలయపు చీకటి కోణంలో ఎవరికోసం నీవు పూజిస్తున్నావు ? ఒక్క మాటు కళ్ళు తెరచి చూడు. నీవు ఏ దేవుని ఆరాధిస్తున్నావో, అతడు నీ ముందు లేడు.

అతడు ఎక్కడ వున్నాడో చూడు. రైతు రాతి నేలను దున్నుతూ వున్నచోట, రోడ్లువేసే పనివాడు రాళ్ళు కొడుతూ వున్నచోట - అతను వున్నాడు. ఎండనక, వాననక పనిచేస్తున్న వారి వద్దనే అతడు వున్నాడు. అతని దుస్తులు కూడా వారి దుస్తులవలెనే దుమ్ముకొట్టుకుని వున్నవి.

నీవు కూడా అతని వలెనే ధూళి ధూసరితమైన నేలపైకి రా.

ముక్తి! ముక్తి ఎక్కడుందని భావించావు ? మన ప్రభువే ఆనందంతో ఈ సృష్టి బంధాలను స్వీకరించాడు. అతను ఎల్లప్పుడూ మనతో కట్టుబడి వున్నాడు.

ఓ పూజారీ! నీ జపతప ధ్యానాలనుంచి బయటకు రా. పుష్పాలను, ధూపదీప నైవేద్యాలను ఆవల వుంచు.

నీవు ధరించిన వస్త్రాలు మాసి, చిరిగిపోతే మటుకు ఏమిటి ? అతనితో, అతని బాసటే నిలిచి చెమటోడ్చి కష్టించు.

12

నా ప్రయాణం అతి దీర్ఘమైంది. అవధి ఎన్నడు చేరు కుంటానో! అవధి ఎంత దూరమో!

తొలి వేకువలోనే బయలుదేరాను. లోకాల చీకటిబాటలో అనేక గ్రహ, నక్షత్రాలపైనా జాడ వదులుతూ ప్రయాణం చేశాను.

అత్యంత సన్నిహితంగా నీ చేరువకు చేర్చే పథం అతి దీర్ఘమైంది. అతి నిరాడంబరమైన పాట అనడానికి అవసరమైన శిక్షణ అత్యంత క్లిష్టం.

పథికుడు తన వాకిలి చేరుకునేవరకు ప్రతి తలుపు తట్టాలి. కడకు గర్భాలయం చేరడానికి బాహిరమైన ప్రపంచాలన్నీ పరివ్రజించాలి.

నేను కళ్ళు మూసుకోవడానికి ముందు నా చూపులు దూరదూరాలకు ప్రసరించి, నిన్ను అన్వేషించాయి. కడకు కళ్ళు మూసుకుని, “ఇక్కడే వున్నావు నీవు” అన్నాను.

“ఎక్కడ వున్నావు నీవు ?” అన్న ప్రశ్న - ఆక్రందన, సహస్రాశ్రు మహావాహినులుగా మారి, వరదలై లోకాన్ని ముంచెత్తి “నేను ఉన్నాను” అన్న జవాబు వినిపించింది.

13

నేను పాడవలసిన పాటలు యీనాటివరకు పాడనేలేదు. వీణ తీగలు సవరించుకుని శృతి పెట్టుకోవడంలోనే యింత కాలం గడిచిపోయింది.

పాట పాడే తరుణం ఇంతవరకూ రాలేదు. పాటలో పదాలు కుదరలేదు. ఎదలో మాత్రం పాట పాడాలనే వేదన ఉబికిపోతూ వుంది.

పూవు మొగ్గగానే వుంది. వికసించలేదు. నిశ్చసిస్తూ గాలి మాత్రం ఈల వేస్తూ ప్రక్కనుంచే వెళుతూ వుంది.

అతని ముఖాన్ని నేను యింతవరకూ చూడలేదు. అతని కంఠస్వరం యిలా వుంటుందని కూడా నాకు తెలీదు. నా గృహద్వారం ముందు వీధిలోంచి వెళుతున్న అతని అడుగుల చప్పుడు మాత్రమే విన్నాను.

క్షణమొక యుగంగా రోజు గడుస్తూ వుంది. అతని కోసం ఆసనం అలంకరించడంతోనే రోజు గడిచిపోయింది. ఇంకా దీపం వెలిగించలేదు. అతన్ని గృహంలో అడుగుపెట్టమని ఎలా ఆహ్వానించగలను ? అతన్ని కలుసుకోగలననే ఆశతోనే బ్రతుకును వెళ్ళదీస్తూ వున్నాను. కాని ఆ ముహూర్తం రావడం లేదు.

14

అసంఖ్యాకం నా కోర్కెలు.

గుండెలు కరిగించే ఆక్రందన నాది.

నీ నిరాకరణలే నాకు రక్షలైనాయి.

నీ ప్రగాఢ దయా తుషారం నాపై వర్షిస్తున్నది. ఈ ఆకాశం, ఈ వెలుతురు, ఈ తనువు, ఈ జీవనం, ఈ మనసు, మమత, అడక్కుండా యిచ్చిన ఈ కాన్కలు, అతి మమత నుంచి నన్ను రక్షిస్తున్నాయి.

ఏమీ తోచని క్షణాలు, అప్పుడప్పుడూ లేచి అవధికోసం వెదుకుతాను. కాని నీవు నిర్దయగా నాకు కనిపించకుండా దాక్కుంటావు.

నీ నిరాకరణే నన్ను మరింత దగ్గరగా లాక్కుని స్వీకరిస్తుంది.

15

నీ దర్బారులో నీ కోసం పాటలు పాడటానికని వున్నాను.

నీ దర్బారులో యిక్కడ యీ మూల నాకో చిన్న స్థానం వుంది.

నీ లోకంలో నాకు పనులేవీ లేవు. నిరర్థకమైన నా జీవితం, ఎందుకో కాని అర్థం లేకుండానే గీతాలుగా బయలు వెడలుతుంది. నిశ్శబ్ద నిశీధ దేవాలయంలో నీ పూజకై గంట మ్రోగినప్పుడు, ప్రభూ, నీ ముందు నిల్చి పాడవలసిందిగా నన్ను ఆజ్ఞాపించు.

ప్రభాత మంద మలయానిలంలో, స్వర్ణ వీణను నేను సారించి పాడినప్పుడు, స్వామీ నా ముందు సాక్షాత్కరించి నన్ను సత్కరించు.

16

ఈ విశ్వ మహోత్సవాన్ని చూడ రమ్మని నాకు ఆహ్వానం వచ్చింది. నా బ్రతుకు ధన్యత చెందింది.

కన్నులార ఉత్సవాన్ని చూచాను. చెవులార ఉత్సవ కోలాహలాన్ని విన్నాను.

ఈ ఉత్సవంలో నా వీణ వాయించి, పాట పాడమని నన్ను పిలిచారు. వచ్చాను. నాకు చేతనయినట్టు పాట పాడాను.

స్వామీ! ఇప్పుడిక నేను లోనికి వచ్చి, నీ వదనసీమను చూచి నీకు నీ మౌన పూజను సమర్పించనా ? అనుమతిస్తావా ?

17

అతని కౌగిట్లో వాలి కరిగిపోయే ప్రేమమయ క్షణం కోసం కాచుకుని వున్నాను. ఇందుచేతనే ఇంత ఆలస్యమైనది. యెన్నెన్నో విషయాలు మరిచాను కూడా.

నాకు స్వేచ్ఛ లేకుండా చేసే అనేక నీతులూ, నియమాలూ నన్ను కట్టివేస్తున్నవి. కాని వాటిని నేను లెక్క చెయ్యను. అతని కౌగిట్లో కరిగి కలిసిపోయే ఆ క్షణం కోసం ఎదురుచూస్తున్నాను.

అందరూ నన్ను ఆడిపోసుకుంటారు. దేన్నీ లెక్కచెయ్యనని అంటారు. నిజమే మరి!

సంత రోజు గడిచిపోయింది.

పని తొందరలు ముగిసిపోయాయి. ఏదో పనిమీద నన్ను పిలుద్దామని వచ్చి, నేను పలక్కపోతే వాళ్ళు కోపంతో వెళ్ళి పోయారు. కడపటికి అతని కౌగిట్లో కరిగిపోయే ఆ క్షణం కోసం కాచుకుని వున్నాను.

18

మబ్బులు, మబ్బులు, మబ్బులు - చీకటి.

ప్రియా! ఒంటరిగా నన్నెందుకు వాకిట్లో నిలిపి వుంచుతావు ?

మధ్యాహ్నం పనివేళ, అందరితోపాటు కలిసివున్నాను. కాని ఈ ఒంటరివేళ ఒక్క నీ కోసమే యెదురుచూస్తున్నాను.

నీవు నీ ముఖాన్ని చూపకపోతే, నన్ను ఒంటరిదాన్నిగా వదిలేసే ఈ దీర్ఘ వర్షరాత్రులు ఎలా గడపను ? మబ్బుపట్టిన ఆకసం వంక చూస్తూ కూర్చున్నాను. నీ హృదయం వెర్రిగా ఈలలు వేస్తూ గాలితోపాటు తిరుగుతోంది.

19

నీవు నాతో ఒక్కమాటైనా మాట్లాడకపోతే, ఆ నిశ్శబ్దంతోనే నా హృదయ పాత్రికను నింపుకుని దానిని భరిస్తాను.

నిశ్చలంగా, నిశ్శబ్దంగా, తారలతో నిండిన రాత్రి బరువుగా తలవంచుకుని ఉదయం కోసం శాంతంగా వేచినట్టు నీ కోసం వేచివుంటాను. తెల్లవారుతుంది. చీకటి విచ్చిపోతుంది. నీ గొంతుక ఆకాశంలో నుంచి బంగారురంగుల ప్రవాహాలుగా పారుతుంది. అప్పుడు నీ మాటలకు నా గూళ్ళలోని ప్రతి పక్షి మేలుకుని పాటలను మారు పలుకుతుంది. నా అడవిలోని ప్రతి పొదలో, రెమ్మరెమ్మలో, కొమ్మకొమ్మలో నీ మధురగీతి పూలు పూస్తుంది.

20

పద్మం పూచిన రోజున నా మనస్సు ఎక్కడెక్కడో విహరిస్తూ వుంది. ఎంచేతనో నాకు తెలీదు. నా పూల బుట్ట అలాగే ఖాళీగా వుండిపోయింది. పూవుగానే మిగిలిపోయింది.

ఇప్పుడు మళ్ళీ ఏదో దిగులు నన్ను ఆవరించింది. నేను నా కలలోంచి ఉలిక్కిపడి లేచాను. దూరంగా యెక్కడో దక్షిణా

నిలంలో ఒక విచిత్రమైన మధు భరిత పరిమళం నా నాసికను తాకింది. నా గుండె దడదడ కొట్టుకుంది. విరహంతో వసంతం ఫలవంతం అయ్యేందుకు తపోనిశ్వాసా యీ పరిమళం ? ఈ తీయని పరిమళం నాలోనిదేనని, నా గుండె లోతులలో నుంచే బయలుదేరిందని ఆనాడు నాకు తెలియలేదు.

21

పడవ నిక బయలుదేరదీయాలి. తీరంలోనే గంటలు గంటలు గడిచిపోతున్నాయి. అయ్యో! ఏం చేయను!

వసంతం వచ్చింది. పూలు పూచాయి. వసంతం వెళ్ళిపోయింది-సెలవు తీసుకుని. ఇప్పుడు వాడిన పూలభారంతో నేను ఇక్కడ-తోచక-వేచి వున్నాను.

సాగరంలో అలలు చెలరేగి అలజడి చేస్తున్నాయి. తీరంలో పాండురంగ పత్రాలు గాలికి గలగలలాడి రాలి పడుతున్నాయి.

ఈ సాగర తీరంలో నుంచుని ఏ శూన్యత వైపు తదేకంగా చూస్తున్నావు. ఆవలి ఒడ్డున దూరంగా వినిపించే పాట గాలిలో తేలివచ్చి కదిలించడం లేదూ ?

22

అగాధ శ్రావణాప్రభ వినీల మేఘచ్ఛాయలలో నీవు
ఎవ్వరికీ కానకుండా రహస్యంగా నడిచి వస్తావు. ఈనాటి
ఉదయం కళ్ళు మూసుకుంది.

తూర్పున వీచిన వాయువు యెన్నిసార్లు పిలిచినా
మేల్కొంచలేదు.

నీలాలనింగి మేఘాల దుప్పటి కప్పుకున్నది.

అడవిలో పక్షుల కిలకిలారావాలు అణగిపోయాయి. ఇండ్ల
తలుపులన్నీ మూసివేశారు. ఈ వీధిలో నడిచి వస్తున్న ఏకాంత
పాంధుడివి నీవు ఒక్కడివే. ప్రియా! నా ఏకైక మిత్రమా! నా
ఇంటి తలుపులు నీ కోసం తెరిచి వుంచాను. నిద్రలో నడుస్తున్న
వానివలె నా ఇంట్లోకి రాకుండా అలా వెళ్ళిపోకు.

23

ఈ తుఫాను రాత్రి...

ఈ ప్రేమయాత్రకు పునుకున్నావేమిటి సఖుడా ?

ఆకసం బాధితునివలె మూల్గుతూ వున్నది. నేను రాత్రంతా
నిద్రపోలేదు.

మాటి మాటికి తేగి, తలుపులు తెరచి చూచేదాన్ని.
వెలుపల చీకటి.

కళ్ళు పొడుచుకున్నా కానరాని చీకటి. నీవు ఏ త్రోవన
వస్తావో తెలీదు. సిరాలా నల్లని ఏ నదీతీరం నుంచి నడిచి వస్తావో,
కోపంతో రుసరుసలాడే ఏ అరణ్యపథంలో నడచి వస్తావో ?

ఏ కంకట పథాలు దాటి నన్ను కలుసుకోడానికి వస్తావో!

24

పగలు గడచి, పక్షులు పాడడం మానివేసి, గాలి వీచి
వీచి అలసి సొలసి అస్తమయమవుతే సాయంత్రం కన్ను మూసే
కమలం రెక్కలు మూసి లోకాన్ని నిద్ర దుప్పటితో కప్పినట్టే,
చీకటి తెరను నాపై కప్పు. యాత్ర ముగియక మునుపే పాధేయం
అయిపోయిన యాత్రికునికి, బట్టలు చిరిగి మాసి దుమ్ము
కొట్టుకున్నవానికి, అలసిపోయినవానికి అవమానం తొలగించి,
అశాంతి తొలగించి, చల్లని రాత్రిలో అతన్ని పుష్పంలా తిరిగి
వికసించేట్టు చేయి.

25

బాగా అలసిపోయిన రాత్రి -

బరువులూ, భారాలూ, బాధలూ అన్నీ నీకు వదలివేసి
హాయిగా కన్నుమూసి నిద్రిస్తాను.

అణగారిపోతున్న నా అంతరాత్మను మేలుకొల్పి నీ
పూజకోసం సిద్ధం చేస్తాను. ప్రతి నిత్యం రాత్రివేళ అలసిన లోకాన్ని
నిద్రపుచ్చి కొత్త సంతోషంతో మళ్ళీ మేలుకునేట్టు చేస్తావు.

26

నేను నిద్రపోతూ వుండగా అతను వచ్చి నా ప్రక్కనే
కూచున్నాడు. కాని నేను నిద్ర మేలుకోలేదు. అయ్యో! పాపిష్టినిద్ర
- నన్ను దెయ్యంలా ఆవరించింది.

రాత్రి నిశ్చలంగా ఉన్నవేళ అతను వచ్చాడు. తన వీణను
తీసుకొని వచ్చాడు. ఆ మధు శృతులలో నా కలలు కూడా కలసి
మారుపలికాయి.

అయ్యో! భగవంతుడా! ప్రతి రాత్రి ఇలాగే వృధా
అవుతున్నది. ఎవని సజీవ శ్వాస నా నిద్రను స్పృశిస్తూ వున్నదో
అతన్ని ప్రతినిత్యం చూడలేకపోతున్నాను.

27

జ్యోతి ? ఎక్కడుంది జ్యోతి ? తీవ్రవాంఛాగ్ని జ్వాలతో ఆ జ్యోతిని వెలిగించు.

దీపం మాత్రమే వుంది. కాని ఆ దీపంలో ఎన్నడూ ఒక జ్యోతి మినుక్కుమనలేదు. హృదయమా-నీ గతి కూడా ఇటువంటిదే! ఇంతకంటే చావు నయం. దుఃఖం నా తలుపు తట్టుతూ వుంది.

నీ ప్రభువు నీ కోసం వేచివున్నాడు. రాత్రివేళ నిన్ను సంకేతానికి రమ్మన్నాడు అని నాకు సందేశం అందిస్తోంది.

రాత్రి ఆకాశంలో మేఘాలు కమ్మాయి. వాన కుండపోతగా కురుస్తూ వుంది. నాలో ఏదో సంచలనం, ఏమిటో నాకు బోధపడదు.

ఒక క్షణం మెరుపు మెరిసే, మళ్ళీ ఇంతలో నాలో అగాధమైన చీకటి. ఈ రాత్రి ఎక్కడో దూరంగా ఆ గానం పిలిచే చోటికి త్రోవకోసం నా హృదయం వెర్రిగా వెదుకుతూంది.

జ్యోతి ? ఎక్కడుంది జ్యోతి ? జ్యోతిని తీవ్రవాంఛా జ్వాలతో వెలిగించండి. ఉరుములు, మెరుపులు, నల్లని బండలా పడివున్న కారునల్లని కాళరాత్రి. గంటలు దాటిపోతున్నాయి. ప్రేమజ్యోతిని జీవితంలో వెలిగించు.

ఎంత త్రెంచుకున్నా తెగని బంధాలు. ఈ బంధాలు త్రెంచుకోవడానికి యత్నించినప్పుడల్లా నా హృదయం బాధ పడుతుంది.

నేను కోరేదల్లా స్వేచ్ఛ. కాని స్వేచ్ఛను కోరుకున్నందుకే నేను సిగ్గుపడతాను. నీవు అమూల్యమైన పెన్నిధివని నాకు తెలుసు. నీకు మించిన సఖుడెవరూ నాకు లేరని కూడా నాకు తెలుసు. కానీ నీవు నా మందిరంలోకి వచ్చేటప్పుడు, ఈ బాహ్యడంబరాన్ని తుడిచిపెట్టలేకపోయాను.

నన్ను కప్పివున్న ముసుగు దుమ్ముతో, మృత్యువుతో నిండి వుంది. ఈ ముసుగు చూసే నాకు తీరని రోత. కాని నీవు దీనితో ఎంతో ఆప్యాయంగా కౌగిట్లోకి తీసుకుంటావు.

నా ఋణాలు అసంఖ్యాకం. నా అపజయాలు అనంతం. నా అవమానం - భరించరానిది. కాని నేను నీ వద్దకు, నాకు శుభం చేకూర్చమని వరం కోరడానికి వచ్చినప్పుడు... నీవు నిజంగా నాకు వరం ప్రసాదిస్తావనే భయంతో గజగజ వణికి పోతాను.

29

నేనుగా పిలువబడే వ్యక్తి ఈ చీకటి కోణంలో పడి మ్రగ్గుతూ విలపిస్తున్నాడు. ఈ గోడను కట్టడంతోనే నా కాలం గడిచిపోతున్నది. ఈ గోడ పెరిగి పెరిగి ఆకసమంటే కొద్దీ నాలోని వ్యక్తి చీకటి నీడలో దాగి నాకు కనిపించకుండా వున్నాడు.

ఇంత పెద్ద గోడ కట్టానుకదా అని నాకు ఎంతో గర్వం. ఈ గోడను చక్కగా అలంకరిస్తాను. చిల్లి లేకుండా గట్టిగా సున్నం పూస్తాను. కాని ఇంత చేసినా నాలో ఆ వ్యక్తి నాకు కనిపించడు.

30

ఎంతో దూరం నడచి ఒంటరిగా ఈ సంకేతానికి వచ్చాను. కాని ఈ నిశ్శబ్ద నిశీధంలో ఎవరిదో అడుగుల చప్పుడు నా వెనుకనే వినిపించింది.

అతని నుంచి తప్పించుకోవాలని ప్రక్కకు తొలుగుతాను. కాని అతన్ని తప్పించుకోలేను.

అతను అతి త్వరగా నడిచి ధూళి రేపుతాడు. నేను మాట్లాడిన ప్రతి మాటకూ అతను బిగ్గరగా మారు పలుకుతాడు.

అతను చిన్నారి నా అంతరాత్మే ప్రభూ. అతను చాలా అల్లరివాడు. అతన్ని తోడుగా తీసుకొని నీ ఇంటి ముందుకు రావాలంటే భయపడతాను.

“ఖైదీ! చెప్పు నిన్ను ఖైదులో ఉంచింది ఎవరు ?”

“నా యజమాని” అని చెప్పాడు ఖైదీ.

“సంపదలో, అధికారంలో అందరినీ మించిపోగలనని అనుకున్నాను. రాజుకు చెల్లించవలసిన కప్పాన్ని కూడా ఇంటిలోనే దాచాను. నిద్రముంచుకుని వచ్చినప్పుడు, నా ప్రభువు కోసం పరచిన పక్కపై పవళించాను. నిద్ర మేల్కొని చూచేసరికి నా ఖజానాలోనే నేను బందీగా వున్నాను.”

“ఖైదీ! చెప్పవోయీ తెగిపోని ఈ సంకెళ్ళను తయారు చేసింది ఎవరు ?”

“నేనే ఈ సంకెళ్ళను తయారుచేశాను. ఈ సంకెళ్ళను ఎంతో జాగ్రత్తగా మూసపోసి తయారుచేశాను. ఈ సంకెళ్ళతో ప్రపంచాన్ని యావత్తు బంధించి, నేను మాత్రం స్వేచ్ఛగా ఉండగలనని అనుకున్నాను. రాత్రనక, పగలనక శ్రమించి, కొలిమి ఊది, మంటలు రేపి, బలమైన ఈ సంకెళ్ళను తయారు చేశాను. సంకెళ్ళు బాగా అతికి తయారయిన తరువాత చూస్తే, అవే నన్ను గట్టిగా బంధించాయి.

32

ఈ లోకంలో నన్ను ప్రేమించి, నా మంచికోరే వారందరూ, అన్ని విధాలుగా నన్ను బంధించి నన్ను భద్రంగా ఉంచాలని యత్నిస్తారు. కాని నీవు మాత్రం అలా చేయవు. నీ ప్రేమ వీరందరి ప్రేమకంటే గొప్పది.

నీవు నన్ను ఎప్పుడూ స్వేచ్ఛగా ఉంచడానికి యత్నిస్తావు.

ఈ లోకంలో వాళ్ళు నేను వాళ్ళను మరచిపోతాననే భయంతో, నన్ను ఎప్పుడూ ఒంటరిగా వుండనివ్వరు. ఇలా రోజులు వెళ్ళి, మారిపోతాయి. నీవు మాత్రం కనిపించవు. నా ప్రార్థనలలో నేను నిన్ను స్మరించకపోయినా, నా హృదయంలో నిన్ను నిలుపుకొనకపోయినా, నీ ప్రేమ ఎల్లప్పుడూ నా ప్రేమ కోసం వేచి వుంటుంది.

33

పగటిపూట వారు నా ఇంటికి వచ్చి, “ఇక్కడ ఒక చిన్న గది మాత్రమే మాకు కావాలి” అని అన్నారు.

“ఈశ్వర పూజలో నీకు తోడుగా వుంటాము. ఆయన ఏదైనా వరమిస్తే మాకు అనుగ్రహించిన వంతు మేము తీసు

కుంటాము అన్నారు. ఆ తరువాత వారు నా గదిలో ఒక మూల నక్కి వినయంగా కూర్చున్నారు.

కానీ, రాత్రి చీకటిలో వారు నా పవిత్ర పూజా మందిరం లోకి త్రోసుకువచ్చి, పేరాసతో పూజా పీఠం వద్దనున్న ప్రసాదాన్ని అపహరించడం నేను చూశాను.

34

నిన్ను నా సర్వస్వంగా చెప్పుకునే ఆ కాస్త ఔదార్యం నాకు మిగిలిస్తే నాకు అంతే చాలు.

అన్ని దిక్కులూ నిన్నే చూచి, నీ వద్దకు వచ్చి ప్రతి చిన్న సేవనూ నీకే సమర్పించి, నా ప్రేమను ప్రతిక్షణం నీకే సమర్పించి ఆ కాస్త శక్తిని నాలో మిగిలిస్తే అంతే చాలు.

నిన్ను ఏనాడూ నా సొంతమని దాచుకోని ఆ కొంచెం వైశాల్యాన్ని నాకు ప్రసాదిస్తే అంతే చాలు.

ఎప్పుడూ నీ ఇచ్చుకే నేను కట్టుబడి వుండే ఆ చిన్ని సంకెల తెగిపోకుండా వుంటే చాలు. నీ ఇచ్చునే నేను నా జీవితంలో నెరవేర్చే ఆ చిన్ని ప్రేమ సంకెల తెగకుండా ఉంటే చాలు.

35

ఎక్కడ మనస్సు నిర్భయంగా వుంటుందో,

ఎక్కడ మానవుడు సగర్వంగా తల ఎత్తుకుని తిరుగుతాడో,

ఎక్కడ విజ్ఞానం స్వేచ్ఛగా మనగలుగుతుందో,

ఎక్కడ ప్రపంచం ముక్కముక్కలై ఇరుకైన గోడల మధ్య
మ్రగ్గిపోవడో,

ఎక్కడ మాటలు అగాధమైన సత్యం నుంచి బాహిరిల్లుతవో,

ఎక్కడ అవిరామమైన అన్వేషణ, పరిపూర్ణత వైపు చేతులు
చాస్తుందో,

ఎక్కడ పరిశుద్ధ జ్ఞాన వాహిని మృతాంధ విశ్వాసపు
టెడారిలో ఇంకిపోదో,

తలపులో పనిలో నిత్యవిశాల పదాలవైపు ఎక్కడ మనస్సు
పయనిస్తుంది - ఆ స్వేచ్ఛా స్వర్గంలోకి, తండ్రీ! నా దేశాన్ని
మేల్కొంచేట్టు అనుగ్రహించు.

36

నిన్ను నేను ప్రార్థించేది ఒకందుకే ప్రభూ -

నాలోని లోభిత్యాన్ని, సంకుచితత్వాన్ని సమూలంగా
నిర్మూలించు.

కష్టసుఖాలను తేలికగా భరించే శక్తి నాకు ప్రసాదించు.

నా ప్రేమను నీ సేవలో ఫలప్రదం చేసుకునే శక్తిని నాకు
యివ్వు.

పేదవారిని తిరస్కరించకుండా, అధికార గర్వం ముందు
తలవంచకుండా వుండే బలాన్ని నాకు అనుగ్రహించు.

సగర్వంగా తలయెత్తి రోజువారీ చిల్లర కష్టాలను చూచి
నవ్వే తత్వాన్ని నాకు కలుగచేయి.

ప్రేమతో నా సర్వస్వాన్నీ నీ ఇచ్చకు సమర్పించే శక్తి నాలో
ప్రేరేపించు.

37

నా దీర్ఘయాత్ర చివరకు వచ్చిందని, నాలో శక్తి అంతా
నశించిందని, నా ముందు త్రోవ కనిపించడంలేదని, ప్రాధేయం
అయిపోయిందని, ఎక్కడికో వెళ్ళి ఏకాంతంలో తలదాచుకునే
సమయం వచ్చిందని అనుకున్నాను.

కానీ నీ ఇచ్చ అనంతరం, పాతబడిన మాటల స్థానే కొత్త
పాటలు నాలో పలుకుతున్నాయి.

పాత బాటలు కనిపించకుండా చెరిగిపోయినచోట, కొత్త బాటలు కొత్త అందాలు చిందిస్తూ బాహిరిల్లుతున్నాయి.

38

నీవే కావాలి... నీవే... నీవే... నీవే... కావాలి... ఇలా నా హృదయాన్ని అహరహాలు జపం చేయనీ, ఇంతకన్నా నాకు వేరే ఏమీ వద్దు. నా మనస్సులాగే ఇతర కోర్కెలన్నీ శూన్యమైనవి.

వెలుగుకోసం వేదనను రాత్రి తనలో దాచుకున్నట్టు, నా హృదయాంతరాలలో 'నీవే కావాలి, నీవే కావాలి' అన్న మంత్రాక్షరాలను దాచుకుంటాను. ప్రశాంతిని బెదరగొట్టే తుఫాను, ప్రశాంతిలోనే అంతమైనట్టు నీ ప్రేమపైన తిరుగుబాటు కూడా 'నీ కోసమే... నీవే కావాలి' అనే మంత్రమే జపిస్తుంది.

39

క్లామంలో పృథ్వివలె గుండె యెండి బీటలు వారినప్పుడు నాపై నీ దయావర్షం కురిపించి సాక్షాత్కరించు. జీవితంలో అందచందాలు నశించినప్పుడు ఒక తీయని పాటలా సమీపించు.

నన్ను విదూర పంధాతర ధ్యానం నించి దూరం చేసే నిత్య కార్యక్రమ రచన అన్నివైపులా నన్ను చుట్టుముట్టినప్పుడు, నిశ్శబ్ద శాంతిమయమూర్తీ శాంతిగా, విశ్రాంతిగా, నా ముందు అవతరించు.

భిక్షుకునివలె పరాధీనమైన నా హృదయం ఒక మూల ముడుచుకుని కూచున్న సమయాన, తలుపు బ్రద్ధలుగా తెరిచి మహారాజా, సర్వవిధ రాజలాంఛనాలతో నాలో ప్రవేశించు. వాంఛ, విభ్రాంతితో మనస్సును అంధం చేసినప్పుడు, నిర్మల మూర్తీ, జ్ఞానీ నీ దీప్తితో శుభ్ర గర్జనతో నాకు కనిపించు.

40

నా శూన్య హృదిలో యెన్నాళ్ళయిందో ఒక్క వాన చుక్కయినా కురిసి.

ఎంత వెదికినా ఆకాశంలో ఒక్క చిన్న మబ్బుతునకయినా కానరాదు.

నేడు కాకుంటే రేపైనా వానచినుకు పడుతుందనే ఆశ లేదు. ఆకాశంలో మెరుపుల చర్మకోలలు విసురుతూ, కోపోదీప్తమైన తుఫాను వీచేట్లు చేయడమే నీ ఇచ్చ అవుతే అలాగే తుఫానును పంపు.

కాని, ప్రభూ! నా హృదయాన్ని మాత్రం కాల్చివేస్తూ నాకు పూపిరాడకుండా చేస్తున్న ఈ నిశ్శబ్ద తీక్షణత్వాన్ని మాత్రం ఉపశమింపజేయి. తండ్రి కోపగించుకున్న రోజున, కన్నీటితో నిండిన తల్లిచూపువలె, నిర్భర మేఘానివై నీ చల్లదనాన్ని అనుగ్రహించు.

41

ప్రియా! నీవు వారందరికీ వెనకాల యెక్కడో నీడలలో దాగి నిల్చుని ఉన్నావు. నీవు లేవేమో అనుకున్నవారందరూ నిన్ను త్రోసుకుంటూ నడిచి వెడతారు.

నేనిక్కడ నా కాన్కలన్నీ పరుచుకొని నీ కోసం ఎదురు చూస్తూ కూర్చుంటాను. వచ్చిపోయేవారు నా పూజాపాత్రలో ఒక్కొక్క పూవే ఏరుకొని పోతారు. నా పూజా పాత్ర ఖాళీ అవుతుంది. ఉదయమంతా నీ కోసం వేచి వున్నాను. మధ్యాహ్నం కూడా గడిచిపోయింది. సాయంత్రమైంది. నీ కోసం వేచివేచి, నా కండ్లు నిద్రతో తూగుతున్నాయి. ఇళ్ళకు తిరిగి వెళ్ళేవారు నా వైపు చూచి, చిరునవ్వు నవ్వి, నన్ను అవమానంతో ముంచివేస్తున్నారు. ఒక బిచ్చగత్తెలా ముసుగు కప్పుకుని ఒక మూల కూర్చున్నాను. “నీవు ఇక్కడ కూర్చున్నావేం ? నీకేం కావాలి ?” అని ఎవరైనా అడిగినప్పుడు కండ్లు దించుకుంటాను, వారికి జవాబు చెప్పలేక.

నీ కోసం నేను వేచి వున్నానని, నీవు తప్పకుండా వస్తావని వాగ్ధానం చేశావని, నేను వారితో ఎలా చెప్పను ? ఈ పేదరికాన్నే వరప్రసాదంగా నీకు నేనిచ్చే కాన్కగా భరిస్తూ ఉన్నానని నేను పెదవి విప్పి వారితో ఎలా చెప్పగలను. అవమానంతో ఈ భూమిలో క్రుంగిపోనూ ? ఇలాగే ఈ అభిమానాన్ని నా హృదయ గర్భంలో దాచుకుంటున్నాను.

ఇలా ఈ పచ్చని మైదానంలో కూర్చుని, నిర్మల నీలాకాశం వంక చూస్తూ హఠాత్తుగా నీవు వస్తున్నట్లు కలకంటాను. దీపాలు వెలుగుతాయి. బంగారు పతాకాలు నీ రథంపై ఎగురుతూ వుంటాయి. త్రోవలో నిల్చున్నవారు నోళ్ళు తెరుచుకొని ఆశ్చర్యంతో చూస్తూ వుంటారు. నీవు నీ రథం దిగి, వీధి ప్రక్కన కూర్చున్న ఈ బిచ్చగత్తెను చేయిచ్చి లేవదీసి రథంలో నీ ప్రక్కన కూర్చుండబెట్టుకుని తీసుకుని వెళతావు. నేను భయంతో చిన్న చిరుగాలికి పూలతీగె వణికినట్టు వణుకుతూ నీ ప్రక్కన కూర్చుంటాను.

కాని ఇది కల, నీవు రావు. కాలం గడిచిపోతుంది. నీ రథచక్రాల సవ్వడి వినిపించదు. మరేవో ఊరేగింపులు కోలాహలంగా నా ముందునుంచి సాగిపోతాయి. అందరికీ వెనుక ఆ నిశ్శబ్దచ్ఛాయలో నిలువవలసింది నీవు ఒక్కడివేనా ? నీ కోసం

వేచి వేచి, కన్నీరు రాల్చి రాల్చి, హృదయం శుష్కించి
వాడిపోవలసిన దానిని నేను ఒకతె నేనా ?

42

నీవూ, నేనూ తెల్లవారిన వెంటనే పడవలో వెళ్ళిపోతామని
అంతా గుసగుసలాడారు. మన ప్రయాణం ఈ ప్రపంచంలో
ఎవ్వరికీ తెలియదనీ, ఎక్కడికో, యెందుకో మనం వెళ్ళి పోతామనీ
అందరూ అనుకున్నారు.

మనం వెళ్ళేది ఏ దేశమూ కాదనీ, మన యాత్రకు అవధి
లేదనీ అనుకున్నారు. తీరంలేని ఆ సాగరంలో మన పడవ
ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు నీవు చిన్న చిరునవ్వుతో నా పాట
వినాలని కూచుంటే, నేను గొంతు విప్పి పాడతాను. సముద్ర
తరంగాలులాగా నాలోనుంచి తీయని రగాలు మాటల బంధాలు
త్రెంచుకుని స్వేచ్ఛగా బైటికి వస్తాయి.

పడవ బయలుదేరి వెళ్ళే తరుణం యింకా రాలేదా ?
ఇంకా మనం పూర్తిచేసుకోవలసిన పనులు వున్నవా ?

సాయంత్రమైంది. సముద్రం మీద ఎగిరే పక్షులు తమ
గూళ్ళకు తిరిగి వెళుతున్నాయి. ఎప్పుడు ఈ బంధాలు
తెగిపోతాయో ?

ఎప్పుడు ఈ పడవ కడపటి సూర్యకాంతి రాత్రిలోకి జారి కలిసిపోయినట్టు సాగరంలో బయలుదేరి వెళుతుందో ?

43

నీ కోసం నేను అలంకరించుకుని సిద్ధంగా లేను. నీవు మామూలు మనిషివలె రహస్యంగా నా హృదయంలో ప్రవేశించి, నీ శాశ్వత ముద్రను నా క్షణమాత్ర జీవనంపై వదిలి వెళ్ళావు.

ఈనాడు జీవన క్షణాలపై నీ సంతకాన్ని నేను చూచినప్పుడు, స్మృతిపథంలో కలిసిపోయిన సుఖదుఃఖాల ధూళిలో ఆ క్షణాలు చెదురుగా పడి వుండటం చూస్తాను.

నీవు యింకా శిశువులా ధూళిలో ఆడుకోవడం మరచిపోలేదు. నీ అడుగుల సవ్వడి నా భేలాశాలలో వినిపించి తార నుంచి తారకు వ్యాపించింది.

44

వెలుగు నీడలాడే త్రోవ ప్రక్కన నిల్చి, వెలుగు నీడల భేలను గూడడం, తొలకరి చినుకుల జల్లులు చూడడం - అది నాకో సంతోషం.

అజ్ఞాత వియత్పథాంతరాల నుంచి సందేశవాహకులు కొత్త సందేశాలు మోసుకొనివస్తారు. నన్ను పిలిచి, అభినందించి త్రోవ ప్రక్కనే సాగి వెళతారు. నా హృదయం లోలోపల ఆనందిస్తుంది. వెళ్ళిపోయే చిరుగాలి కమ్మని తెరను వదలి వెళుతుంది.

ఉదయం నుంచి సాయంత్రం వరకు యిక్కడే వాకిట్లో కూచుంటాను, హఠాత్తుగా యేదో మధురక్షణం వస్తుందని యెదురు చూస్తూ. ఈలోగా నాలో నేనే నవ్వుకుంటాను. నాలో నేనే పాడుకుంటాను. మధురక్షణం తప్పక వస్తుందనే వాగ్దానం పరిమళంలా నా చుట్టూరా నిండుతుంది.

45

చల్లని అతని అడుగుల చప్పుడు నీవు యెన్నడూ వినలేదూ ?

అతను వస్తాడు, వస్తున్నాడు, ఎప్పుడూ వస్తూంటాడు. ప్రతి క్షణం, ప్రతి యుగం, ప్రతి రోజు, ప్రతి రాత్రి అతను వస్తూ వుంటాడు, వస్తూనే వుంటాడు.

నా మనస్సు పరిపరివిధాల పోయినప్పుడు నేను యెన్నెన్నో పాటలు పాడాను. కాని అన్ని పాటలలోను ఒకే శ్రుతి వినిపించింది. “అతను వస్తాడు, వస్తాడు, ఎప్పుడూ వస్తాడు” అని.

మధు వసంత దినాలతో అడవి బాటలో నడచి అతను వస్తాడు, వస్తాడు, వస్తాడు.

శ్రావణమాస వర్ష రాత్రులలో మిన్ను ఊగిసలాడే మేఘ గర్జనల రథంలో అతను వస్తాడు, వస్తాడు, ఎల్లవేళలా వస్తాడు.

కష్టంమీద కష్టం వచ్చినప్పుడు, అతని అడుగుల సవ్వడి నా గుండెలపై వినిపిస్తుంది. అతని పాదాల స్వర్ణ స్పర్శ నాలో ఆనందాన్ని వెలిగిస్తుంది.

46

ఏ విదూర సుదీర్ఘ కాలాంచలం నుంచి నీవు నన్ను కల్చుకోవాలని వస్తూ వున్నావో నాకైతే తెలీదు. సూర్యుడూ... తారలూ నిన్ను నాకు దూరంగా వుంచలేదు.

అనేక ఉదయాలలో, సాయంత్రాలలో నీ అడుగుల సవ్వడి నాకు వినిపించింది. నీవు పంపిన దూత నా హృదయం చేరువకు వచ్చి నన్ను రహస్యంగా పిలిచాడు.

ఈనాడు నా జీవితం యిలా ఎందుకు సంతోషంతో పొంగులు వారుతూ వున్నదో తెలియదు. ఏదో అపూర్వమైన ఆనందం నా హృదయాన్ని ముంచెత్తుతూ వున్నది. నా పనులన్నీ

కట్టిపెట్టవలసిన తరుణం ఆసన్నమైనదేమో. నీ మధు సాక్షాత్కృతి మంద మనోహర పరిమళం సర్వత్రా వ్యాపించింది.

47

అతని కోసం నిరీక్షణలో రాత్రంతా గడిచిపోయింది. తెల్లవారిన పిదప, అలసి సొలసి నేను పక్కమీద ఒరిగి నిద్రించిన తరువాత, హఠాత్తుగా వస్తాడేమోనని భయం. మిత్రులారా! అతనికి త్రోవనివ్వండి. ఆపకండి. అతని అడుగుల చప్పుడు విని నేను మేలుకొనకపోతే నన్ను నిద్రలేపకండి. పక్షుల కిలకిలా రావాలకు, ఉదయోత్సవ మందానిల స్పర్శకు నిద్రలేవడం నా అభిమతం కాదు. నా ప్రభువు నా గడప దగ్గరకు వచ్చినా, నన్ను నిశ్చలంగా నిద్రించనివ్వండి.

అంతమైన నా చిన్నారి నిద్ర అతని స్పర్శతో అదృశ్యం అయ్యే భాగ్యం కోసమే కాచుకుని వుంది. అతని చిరునవ్వు వెలుగులకే నా కనురెప్పలు విచ్చుకుంటాయి. ఒక స్వప్నంలా అతను నా ముందు నిల్చినప్పుడు, నేను కండ్లు విచ్చి చూస్తాను.

నా కన్నులు కాంచే

అన్ని రూపాలకు

అన్ని వెలుగులకు

తొలి వెలుగుగా
తొలి రూపంగా అతను నా ముందు
ప్రత్యక్షం కావాలి

నిద్రనుంచి మేల్కొన్న నా ఆత్మకు తొలి ఆనందోద్వేగం
అతని మధువీక్షణమే ప్రసాదించాలి. అతని కోసం - మళ్ళీ
నేను ఇహంలో పడతాను.

48

ఉదయ సమయాన మౌన గంభీరసాగరంలో పక్షుల
పాటల చిరు అలలు లేచాయి.

త్రోవ ప్రక్కన పూవులు సంతోషంతో కిలకిల నవ్వు
తున్నాయి. మేము ఏమీ పట్టించుకోకుండా మా త్రోవలో నడిచి
వెళుతున్నాము. మేఘాలు కదలి స్వర్ణ రాసులను వెదజల్లు
తున్నాయి. మేము పాటలు పాడటం లేదు. ఆటలూ ఆడటం
లేదు. గ్రామంలో సంతకు వెళ్ళ లేదు. మాట్లాడ లేదు. నవ్వు
లేదు. త్రోవలో అటూ-ఇటూ దిక్కులు చూడ లేదు. ప్రొద్దెక్కెక్కొద్దీ
త్వరత్వరగా నడవసాగాము.

మధ్యాహ్నమైంది. సూర్యుడు నడినెత్తికి వచ్చాడు.

గూళ్ళలో నీడలో చేరి పావురాళ్ళు 'కుహూ' అంటున్నాయి.
మరిచెట్టు నీడలో కునుకు తీస్తున్న గొర్రెలకాపరి కలలు

కంటున్నాడు. నేను కొలను ప్రక్కనే పడుకొని అలసట తీర్చుకుంటున్నాను.

నా సఖులు నన్ను చూచి హేళనగా నవ్వారు. సగర్వంగా తలెత్తుకొని వారి త్రోవన వారు పారిపోయారు. ఒక్కమాటు కూడా వారు వెనుదిరిగి చూడలేదు. ఒక్కక్షణం కూడా వారు విశ్రాంతి తీసుకోలేదు. సాగిపోతున్న వారివంక నేను చూస్తున్నాను. వారు నడచి-నడచి దూరంగా కనిపించే విదూర వినీల పథంలో కలిసిపోయారు. ఎన్నెన్నో మైదానాలూ, కొండలూ, కోనలూ, లోయలూ దాటి వెళ్ళారు. విచిత్ర, విదూర దేశాలు దాటి వెళ్ళారు.

ఈ మహానంత పథ నిర్మాతవు నీవే ప్రభూ.

నేను మటుకు ఎక్కడికీ వెళ్ళలేదు. ఇక్కడే ఈ కొలను ఒడ్డున గడ్డి మైదానంలో పవళించి వున్నాను. ఒకరు వెక్కిరించి పోతారని నేను కూడా లేచి యాత్ర చేద్దామనుకున్నాను కాని లాభం లేదు.

నా పరాజయాన్ని సంతోషంతో స్వీకరించాను. సూర్య కాంతి కిరణాలవంటి పచ్చని తమస్సు మెల్ల-మెల్లగా నా మనస్సులో నిండింది! ఎందుకోసం ఈ ప్రయాణం చేశానో, యీ నీడలకూ, యీ పాటల మైదానానికీ ఎందుకని దాసోహ మన్నానో నేనే విస్మరించాను.

చివరకు నేను నా నిద్రనుంచి మేల్కొంచి కళ్ళు తెరచి చూసేసరికి, నీవు నా ప్రక్కనే నిల్చివున్నావు. నీ చిరునవ్వుతో నా నిద్రని నిలిపివేస్తున్నావు. అయ్యో! ఎంత పిచ్చిదాన్ని! నీ వద్దకు చేర్చే పథం చాలా దూరమైందనీ, కంటకప్రాయమైందనీ అనుకున్నానే!

49

నీవు సింహాసనం నుంచి దిగివచ్చి, కుటీరద్వారంలో నిల్చున్నావు.

నేను నా కుటీరంలో ఒక మూల కూర్చుని ఒంటరిగా పాడుకుంటున్నాను. నా పాట నీ చెవుల పడింది.

నీవు సింహాపీఠం నుండి దిగివచ్చి నా కుటీర ద్వారంలో నిల్చున్నావు.

నీ దర్బారులో అనేకమంది మహా వాగ్గేయకారులున్నారు. వారు అన్ని వేళలా అక్కడ కీర్తనలు పాడుతూ ఉంటారు.

కాని ఈ అల్పురాలు అమాయక గొంతుకే నిన్ను ఆకర్షించింది. విశ్వసంగీతంతో మేళవింపబడు చిన్న శ్రుతి-ఆ శ్రుతి కోసమే నీవు నా కుటీరద్వారం వద్దకు వచ్చావు. నాకు బహుమానంగా ఇవ్వడానికి ఒక చిన్న పూవు తీసుకుని నా కుటీర ద్వారంలో నిల్చున్నావు.

50

ఊరి వీధిలో గడపకూ భిక్షార్థినై బయలుదేరినవేళ - నీ బంగారు రథం దూరగా ఒక మహోజ్వల స్వప్నంలా కనిపించింది. ఎవరబ్బా ఈ రాజాధిరాజులని నేను ఆశ్చర్యపోయాను.

నాలో ఆశలు చిగురించాయి. ఆకాశమంటాయి. నాకు పాడు కాలం గడిచిపోయింది కదా అనుకున్నాను. అడగకుండానే పెట్టే భిక్షకోసం ధూళిలో అన్నివైపులా వెదజల్లిన సంపద కోసం వేచి నిల్చున్నాను.

నేను నిల్చిన చోటనే నీ రథం ఆగింది. నీ చూపు నాపై వాలింది. చిరునవ్వు నవ్వుతూ నీవు రథాన్ని దిగి వచ్చావు. చివరకు నా బ్రతుకు పండింది కదా అని సంబరపడ్డాను. అప్పుడు హఠాత్తుగా నీవు నీ కుడిచేయి చాచి, 'నీవు నాకేం ఇస్తావు ?' అని అడిగావు. ఒక రాజాధిరాజు ఒక బిచ్చగత్తెను చెయ్యి చాచి అడగడమనేది ఎంత పరిహాసమో చూడు! నాకు ఏం చేయాలో తోచక వెర్రిదానిలా నిల్చున్నాను. అప్పుడు నా సంచీలో నుంచి ఒక చిన్న ధాన్యపు గింజను తీసి నీ చేతిలో వుంచాను.

నేను భిక్షాటనం చేసి ఇంటికి తిరిగి వచ్చిన పిదప నా సంచీలో ధాన్యం క్రిందపోసి చూస్తే, ఆ గింజల మధ్య ఒక చిన్న బంగారపు గింజ కనిపించినప్పుడు నేను నమ్మలేకపోయాను.

వెక్కి వెక్కి ఏడ్చాను. అయ్యో - నీవు నన్ను 'నీవు నాకు ఏమిస్తావ'ని అడిగినప్పుడు నా సర్వస్వం నీదేనని చెప్పే ధైర్యం నాకు లేకపోయేనే అనుకున్నాను.

51

చీకటి పడింది. చీకటి నలుదిక్కులా దట్టంగా అలుము కున్నది. పగలు, పని పాటలన్నీ తీరిపోయాయి. చిట్టచివరి అతిథి కూడా వచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. ఊళ్ళో యిళ్ళ తలుపులన్నీ మూసివేశారు. కొందరన్నారు, 'ఇక ఒక్క రాజుగారు మాత్రమే రావలసి వున్నదని' మేము నవ్వి 'ఇదేం మాట' అన్నాము.

ఎవరో తలుపు తట్టిన చప్పుడు వినిపించింది. గాలికి తలుపు చప్పుడయి వుంటుందని వూరుకున్నాము. దీపాలు ఆర్పి వేసి నిద్రకై ప్రక్కలమీద పడుకున్నాము. కొందరన్నారు - "బహుశా ఆ వచ్చింది రాజుగారి దూత అయి వుండవచ్చునని" మేము నవ్వి - "అబ్బే అదేం మాట! గాలికి తలుపు చప్పుడైంది" అన్నాము.

ఆ తరువాత అర్ధరాత్రివేళ ఒక పెద్ద శబ్దం వినిపించింది. బహుశా దూరంగా ఏదో పిడుగుపడి వుంటుందని అనుకున్నాము. భూమి కంపించసాగింది. గోడలు వూగిసలాడాయి. "అదుగో రథచక్రాల చప్పుడు" అన్నారు ఎవరో ఒకరు. మేము సగం నిద్రలో, "కాదు, అది మేఘ ఘర్జనల చప్పుడు" అన్నాము.

హఠాత్తుగా ఢంకా శబ్దం వినిపించింది. “నిద్రలేవండి - ఆలస్యం చేయకండి” అని ఒక కంఠస్వరం వినిపించింది. మేం భయంతో వణికిపోతూ గుండెలు చేతులతో అదుముకున్నాము. “అదుగో రాజుగారి పతాక. ఆయన వస్తున్నాడు” అన్నారు ఒకరు. మేము ఉలిక్కిపడి లేచి నిలుచున్నాము. “ఇక ఆలస్యం చేయడానికి వీలులేదు” అన్నాము.

“మహారాజు వచ్చాడు. కాని ఏవీ దీపాలు ? కాగడాలు ? పుష్పమాలలు ? ఆయన్ను ఆసీనుణ్ణి చేయడానికి సింహాసన మేదీ ? అయ్యో! ఎంత అవమానం! ఏం చేయాలి ఇప్పుడు ?” మాలో మేము త్రొక్కిసలాడాము. “మీ అరుపులవల్ల ఆందోళన వల్ల లాభం లేదు. శూన్య హస్తాలతో ఆయనకు స్వాగతమిచ్చి నిరాలంకారంగా వున్న మీ గదులలోకి ఆయనను తీసుకొని వెళ్ళండి” అన్నారు ఒకరు.

తలుపులు తెరవండి. శంఖధ్వనాలతో మహారాజుకు స్వాగతమివ్వండి. ఈ అగాధ నిశీధంలో మన అంధగృహ చక్రవర్తి అరుదెంచాడు. చీకటి కాంతితో వణికిపోతోంది. చిరిగిన చాపను తెచ్చి వసారాలో ఆయనకోసం వేయండి. హఠాత్తుగా వచ్చిన తుఫానుతోపాటు భయద నిశీధచక్రవర్తి కూడా వచ్చారు.

నీవు నీ కంఠంలో ధరించిన గులాబీ పూలమాలను నాకు ఇవ్వమని అడగాలనుకున్నాను. కాని నాకు ధైర్యం చాల లేదు. ఈ కోర్కెతోనే ఉదయం వరకు వేచి వున్నాను. నీవు వెళ్ళిపోయిన తరువాత పక్కమీద, రాలిన కొన్ని గులాబీ రేకులనే ఏరుకుందామని, ఒకటి రెండు గులాబీ రేకులయినా దొరుకుతాయేమోనని బిచ్చగానిలా వెదికాను.

కాని అప్పుడు నాకేం కనిపించిందనుకున్నావు ? నీవు ప్రేమతో నా కోసం విడిచివెళ్ళిన చిహ్నం ఏమిటనుకున్నావు ? పూలు కాదు. పరిమళాలు విరజిమ్మే సుగంధ ద్రవ్యాలూ కాదు. అత్తరూ, పన్నీరులూ కాదు. అగ్నిజ్వాలల్లా తళతళమెరిసే మెరుపు తీగవంటి నీ మహాఖడ్గాన్ని వదిలి వెళ్ళావు. లేత ఎండ కిటికిలో నుంచి వచ్చి పక్కమీద పడింది. కిటికీ దగ్గరకు వచ్చిన పిచ్చుక కిచకిచలాడుతూ నన్ను ఇలా అడిగింది - “అమ్మాయీ! నీకు నీ ప్రియుడు ఇచ్చి వెళ్ళిన దేమిటి ? పూలు కాదు. అత్తరులూ, పన్నీరులూ కావు. ఇదిగో ఈ భయంకర ఖడ్గాన్ని ఇచ్చి వెళ్ళాడు.”

నేను ఒంటరిగా కూర్చుని నాకేమీ అర్థంకాక ఇదేమి చిత్రమైన బహుమానం చెప్పా అని ఆలోచిస్తాను. విచిత్రమైన ఈ బహుమానం ఎక్కడ దాచాలో నాకు తెలీదు. అబలనైన నేను

ఈ ఆభరణాన్ని ఎలా ధరించను ? ప్రేమతో హృదయానికి ఒత్తుకుంటే ఇది నొప్పెడుతుంది. కాని ఈ బాధాభారాన్ని నీవు ఇచ్చిన బహుమతిని గౌరవంగా నా హృదయంలో దాచుకుంటాను. ఇక ఇప్పటినుంచి ఈ లోకంలో నాకు ఎలాంటి భయం వుండదు.

నేను చేసే ప్రతి సంఘర్షణలో నాకు విజయమే లభిస్తుంది. మృత్యువును నాకు మిత్రుడుగా వదిలి వెళ్ళావు.... నా జీవితంతోనే నీవు వదిలివెళ్ళిన మిత్రునికి పట్టాభిషేకం చేస్తాను. నా బంధాలను భేదించడానికి ఈ ఖడ్గాన్ని యిచ్చి వెళ్ళావు.

ఇక ఈ లోకంలో నాకు ఎలాంటి భయమూ లేదు.

ఇక ఈనాటి నుంచి, నేను అన్ని ఆడంబరాలకు, అలంకారాలకు స్వస్తి చెబుతాను. హృదయేశ్వరా! ఇక చుప్పనాతి తనానికి స్వస్తి. ఆభరణంగా ధరించమని ఒక మహాఖడ్గాన్ని నాకు ప్రసాదించావు. ఇక ఈ బొమ్మల కొలువుల అలంకారాలతో నాకు నిమిత్తమేమిటి ?

53

అందంగా వుంది నీవు నీ చేతికి ధరించిన కంకణం.

సహస్ర వర్ణాల వజ్ర వైడూర్యాలు తాపిన ఆ కంకణం ఎంతో అందంగా వుంది.

కాని, నీవు నాకు ప్రసాదించిన ఖడ్గం అంతకన్న మరీ అందగా వుంది.

సంధ్యారుణాకార కాంతిలో గరుడపక్షి చాచిన రెక్కలలా ఈ ఖడ్గాంచలాలు మెరుస్తున్నవి. మృత్యు ఘాతంలో జీవితం వెలిబుచ్చే కడపటి బాధానంద రేఖలా ఖడ్గాంచలం ప్రకంపిస్తోంది. భౌతిక వాసనను యావత్తూ ఒక్కక్షణంలో భస్మీభూతం చేసే స్వచ్ఛ జ్వాలలా మెరుస్తోంది నీవు ప్రసాదించిన ఖడ్గం. తారలవల మెరిసే వజ్ర వైడూర్యాలు పొదిగిన నీ కంకణం అందమైనది. కాని, మహేంద్రా! నీ ఖడ్గం అందం కానరానిది! అద్భుతం.

54

నీ నుంచి నేనేమీ కోరలేదు. నా పేరుకూడా నీ చెవిని వేయలేదు. వెళ్ళివస్తానని నీవు సెలవు తీసుకొని వెళ్ళేటప్పుడు నేను మౌనంగా ఒక్కమాటైనా మాట్లాడకుండా నిల్చున్నాను. వాలుగా పడిన చెట్టునీడలో బావిగట్టున ఒంటిగా నిల్చున్నాను. మట్టి కుండలలో నీరు నింపుకుని ఆడంగులు ఇళ్ళకు వెళ్ళిపోయారు. “ప్రొద్దెక్కింది - నువ్వు రావా ?” అని నన్ను పిలిచారు. కాని నేను ఏదేదో కలలు కంటూ ఇక్కడే నిల్చిపోయాను.

నీవు వచ్చేటప్పుడు నీ అడుగుల చప్పుడు నాకు వినిపించలేదు. దీనంగా వున్న కళ్ళతో నా వైపు చూచావు. అలసిన కంటస్వరంతో నీవు మెల్లగా నాతో మాట్లాడావు. “నేనొక పాంథుణ్ణి, నాకు దాహం వేస్తోంది” అన్నావు. పగటికలలలో మునిగివున్న నేను నీ మాటలు విని ఉలిక్కిపడి లేచి నా కుండలోనుంచి నీ దోసిట్లో నీరు పోశాను. పైన చెట్ల ఆకులు గలగలలాడాయి. చెట్ల కొమ్మలలో దాగిన కోకిల కూజితం చేసింది. “బాబ్లా” పూల పరిమళం త్రోవకొస నుంచి తేలుతూ వచ్చింది.

నా పేరేమిటో చెప్పమని నీవు అడిగినప్పుడు నేను సిగ్గుతో తల వంచుకుని నిల్చున్నాను. అవును, నీవు నన్ను ఎల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకోటానికి నేను చేసిందేమిటి ? కాని నీ దాహం తీర్చటానికి నీరిచ్చానన్న జ్ఞాపకం ఎప్పుడూ నా హృదయంలో పచ్చగా వుంటుంది. నా హృదయాన్ని ఎల్లప్పుడూ మాధుర్యంతో నింపి వేస్తుంది. చాలా ప్రొద్దెక్కింది. వేపచెట్టు ఆకులు గాలికి గలగలలాడుతున్నాయి. అలాగే బావి గట్టున కూచుని కలలు కంటున్నాను.

55

నీ హృదయం యింకా తూగుతూనే వుంది. నీ కళ్ళలో ఇంకా నిద్ర మబ్బులు తేలుతూనే వున్నవి.

ముళ్ళ మధ్య గులాబీ తలయెత్తి సగర్వంగా వూగుతూంది.
కాలం వృధాచేయకు. మేలుకో! నిద్రమేలుకో!

ఈ రాతిబాట చివర చీమ చిటుక్కుమన్నా వినిపించే నిశ్చల
నిశ్శబ్దంలో నా మిత్రుడు నీ కోసం ఒంటిగా కూచుని ఉన్నాడు.
అతన్ని మోసం చేయకు. మేలుకో! నిద్ర మేలుకో!

మధ్యాహ్నం ఎండవల్ల ఆకాశం అలసటతో రొప్పితే
నీకేమిటి ? కణకణ కాలుతూ వున్న ఇసుక తన దాహపు దుప్పటిని
భూమినిండా కప్పితే ఏమిటి ?

నీ హృదయాంతరాలలో ఆనందం చిందులాడటం లేదా!
నీ అడుగడుగునా నీవు నడిచే పథ వీణ సంచలించి బాధా స్వరాలు
పలకదా ?

56

నాలో నీ ప్రీతి ఇలా సఫలీకృతమైంది. నా కోసం ఇలా
నీవు మహోన్నత పీఠంనుంచి దిగి వచ్చావు. ప్రభూ! సర్వ స్వర్గ
రాజాధీశ్వరా... నేనే కనక లేకుంటే నీ ప్రేమంతా ఏమై వుండేది.

నీ సర్వసౌభాగ్య సంపదకూ నన్ను నీ భాగస్వామినిగా
చేసుకున్నావు. నా హృదయంలో అనవరతం నీ విలాసఖేల! నా
జీవితంలో నీ ఇచ్చ అనవరతం నూతన రూపాలు ధరిస్తూ వుంది.
ఇందుకోసమే నా హృదయాన్ని ఆకర్షించడానికి రాజరాజు వైన

నీవు అలంకారాలు, ఆభరణాలు ధరించి ముస్తాబు చేసుకున్నావు. ఇందుకోసమే నీ ప్రియురాలి ప్రేమలో నీ ప్రేమ విలీనమై “త్వమేవాహం”గా మనం ఐక్యమైనాము.

57

జ్యోతీ! నా జ్యోతీ! జగజ్జ్యోతీ! నా కంటి దీపమా! నా హృదయ మధుతోజ్వల దీప్తి!

జ్యోతి నృత్యం చేస్తున్నది ప్రియా! నా జీవన మధ్యంలో జ్యోతి పాడుతూ వుంది. ప్రియా ప్రేమమయ స్వరాలు పలుకుతూ వుంది. ఆకాశం విచ్చుకుంది. గాలి పరుగులు తీస్తోంది.

నవ్వులూ, కేరింతలూ జగమంతా నిండినవి. కాంతి సముద్రంలో సీతాకోక చిట్టకలు రెక్కలు విచ్చి ఈడుతూ వున్నాయి. కాంతి తరంగాల నురుగులతో కలువలూ, మల్లెలూ పుష్పిస్తున్నాయి.

కాంతి చెదిరి ప్రతి మేఘంపై స్వర్ణకాంతులు ప్రసరింప చేస్తోంది. ముత్యాలను వెదజల్లుతోంది.

ప్రియా! కొమ్మ కొమ్మకూ, రెమ్మ రెమ్మకూ ఆనందం పరుగులు తీస్తోంది. ఆకాశ గంగ ఒడ్డులు త్రొచుకుంది. ఆనందం ఈ సర్వత్రా వ్యాపించింది.

58

విశ్వంలోని ఆనందమయ రాగాలన్నీ నా కడపటి గీతంలో కరిగి కలిసిపోవాలి. పచ్చని బీళ్ళతో పృథ్విని ప్రపుల్లం చేసే ఆనందం, కవలలను కలిపే ఆనందం, జీవన్మరణాలను మేళవించే ఆనందం, తుఫానులో వీచే ఆనందం జీవితాన్ని వూపుతూ, మేల్కొలుపుతూ పరిధవిల్లిన ఆనందం... విచ్చుకున్న అరుణ కమలంపై కన్నీటి బిందువులు రాలుస్తూ కనిపించే ఆనందం, తన దానిని సర్వస్వం మన్నులో ఒలకబోసుకునే ఆనందం... నా గీతంలో ధ్వనించాలి.

59

హృదయేశ్వరా! నాకు తెలుసు. ఇదంతా నీ ప్రేమే తప్ప మరేం కాదని. ఆకులపై చిందులాడే ఈ బంగారు కాంతి, తూగుతూ వూగుతూ మెల్లగా గగనతలంలో పయనించే ఈ మబ్బులు, నా నుదుటిని చల్లగా తాకి వెళ్ళిపోయే గాలి - ఇదంతా నీ ప్రేమకు నిదర్శనమే ప్రభూ.

ప్రభాత కాంతి నా హృదయంలో నిండింది. నా హృదయానికి నీవిచ్చిన సందేశం ఇదే. ఎక్కడో ఉన్నత పథం నుంచి ముఖం వంచి నీవు నా వంక చూస్తున్నావు. నీ కళ్ళు నా కళ్ళలోకి చూస్తున్నాయి. నా హృదయం నీ పాదాలకు మోకరిల్లింది.

60

అనంత విశ్వసాగరతీరంలో పిల్లలు పోగవుతారు. పైన ఆకాశం, క్రింద అవిరామంగా అలలు చెలరేగుతున్న సాగరం. అనంతకోటి లోకాల సాగరతీరంలో పిల్లలు నవ్వుతూ, నృత్యం చేస్తూ, ఆడుతూ, పాడుతూ పోగవుతారు.

ఇసుక గూళ్ళు కట్టి గవ్వలతో ఆటలాడుతారు. ఎండుటాకులను పడవలవలె సముద్రంలో వదిలి, నవ్వుతారు. అనంత విశ్వసాగర తీరంలో పాపలు ఆడుకుంటారు.

వారికి ఈత రాదు. వలలు వేసి చేపలు పట్టడం తెలీదు.

ముత్యాల అన్వేషకులు ముత్యాలకోసం ఉదధి గర్భంలో దిగుతారు. వర్తకులు తమ నావలలో దూర దేశాలకు తరలి వెళతారు. పిల్లలు మాత్రం తీరంలో గవ్వలు ఏరి మళ్ళీ వాటిని పారబోస్తూ వుంటారు. ఉదధి గర్భంలోని అమూల్య మణి మాణిక్యాల కోసం వెదకరు. వారికి వలలు వేయడం తెలీదు.

సముద్రం ఉత్తంగగా పొంగి నురుగుల నవ్వులు నవ్వుతుంది. మృత్యు తరంగాలు అర్థం తెలియని గీతాలను శిశువులకు పాడి వినిపిస్తాయి. తల్లి ఊయలూపుతూ జోలపాట పాడినట్టు, సముద్రం పిల్లలతో ఆటలాడుకుంటుంది. నురుగుల నవ్వులు ఒలకబోస్తుంది.

అనంత విశ్వసాగర తీరంలో పాపలు పోగవుతారు....
గమ్యంతేని ఆకారంలో తుఫాను గర్జిస్తుంది. పడవలు పగిలి
పోతాయి. మృత్యువు దూరంగా సాగరగర్భంలో తాండవిస్తుంది.
అనంత విశ్వసాగర తీరంలో పాపల మహామేళ జరుగుతుంది.

61

పసిపాప కంటిపై నిద్ర ఎక్కడనుంచి ఎలా వస్తుందో
ఎవరికైనా తెలుసునా ? అవును, దీన్ని గురించి ఒక కట్టుకథ
చెబుతారు. ఎక్కడో వుంటుందట నిద్ర, దేవలోకంలోన.

ఏ గ్రామంలోనో - ఎక్కడో మిణుగురు పురుగుల
కాంతులు మిలమిల మెరిసే అడవుల చీకటి నీడల మధ్య నిద్ర
తీసుకునివచ్చే రెండు పూలమొగ్గలు వున్నవట. ఆ మొగ్గల నుంచి
వస్తుందట నిద్ర. నిద్రించేటప్పుడు పసిపాప పెదవిపై తేలి ఆడే
చిరునవ్వు - అది ఎక్కడ పుట్టిందో ఎవరికైనా తెలుసా ? అవును,
దీన్ని గురించి కూడా ఒక కట్టుకథ చెప్పుకుంటారు. చవితినాటి
చంద్రుని పారిపోయిన కిరణం ఒకటి విచ్చుకొనిపోతున్న ఒక
వసంత మేఘంచలాన్ని తాకిందని, అక్కడ ఒకనాటి మంచుకురిసే
ఉదయాన తొలిగా ఈ చిరునవ్వు పుట్టిందనీ చెబుతారు.

పసిపాప ఒంటిపై తొణికిసలాడే మిసిమి ఇన్నాళ్ళూ ఎక్కడ దాగి వుందో తెలుసా ? పసిపాప తల్లి కన్నెపిల్లగా ఉన్నప్పుడు, మృదుల మోహన మధుర ప్రేమగా అది ఆ పిల్ల ఎదతో దాగి వుంది. పసిపాప ప్రపంచంతో పడగానే అది మిసిమిగా వికసించింది.

62

అమ్మాయీ! నీకు నేను రంగురంగుల బొమ్మలు తెచ్చి పెట్టినప్పుడు మేఘాలతో అన్ని రంగులు అలా ఎందుకు మిళితమై భేలాలవుతాయో నాకు అర్థమవుతుంది.

రంగు రంగుల పూలు ఎందుకు పుష్పిస్తాయో నాకు తెలుస్తుంది.

నృత్యంలో నీ అడుగులకు శృతి కలుపుతూ నేను పాట పాడినప్పుడు, ఆకుల గలగలలతో సంగీతం ఎందుకు వినిపిస్తుందో ? చెవివొగ్గి వినే పృథ్వి వద్దకు సాగర తరంగాలు తమ సంగీత సందేశాన్ని ఎందుకు పంపుతాయో నాకు అర్థమవుతుంది.

నీకు నేను తీయని మిఠాయి వుండలు తెచ్చి పెట్టినప్పుడు, పూలలో తేనె ఎందుకని దాగి వున్నదో, తీయని మధురసం పండ్లలో ఎందుకని ఉన్నదో నాకు అర్థమవుతుంది.

నీవు చిరునవ్వు నవ్వుతావని, నీ ముఖాన్ని నేను ముద్దిడి నప్పుడు, ఉదయ కాంతితో ప్రవహించే ఆనందం ఏమిటో, వసంత మంద మలయానిలం శరీరాన్ని తాకినప్పుడు పులకరింపు ఎందుకు కలుగుతుందో నాకు బోధపడుతుంది.

63

అపరిచితులైన కొత్త మిత్రులలో నీవు నాకు పరిచయం చేశావు. నా ఇల్లు కాని ఇళ్ళలో నీవు నాకు చోటు కల్పించావు. దూరాన్ని దగ్గరకు తీసుకొని వచ్చి అపరిచితుణ్ణి కూడా నాకు సోదరుని చేశావు.

అలవాటు పడిన ఆశ్రయాన్ని వదిలిపెట్టాలంటే నా హృదయంలో ఏదో బాధ. కొత్త స్థలాలలో కూడా ప్రాచీనత కొంత వుంటుందని, అక్కడ నీవు కూడా వుంటావనీ విస్మరిస్తాను.

జీవన్మరణాల మధ్యకాని, ఈ లోకం నుంచి మరొక లోకానికి కాని, ఎక్కడికి నన్ను నడిపించాలో, నడిపించేది నీవే! నీవే నా అనంత జీవనపథంలో తోడు నీడవు. అపరిచితను తన అనుబంధాలతో నా హృదయాన్ని కట్టివేస్తావు.

నీతో ఒకసారి పరిచయం లభిస్తే చాలు - ఇక అపరిచితులంటూ ఎవరూ వుండరు. నీకు మూసిన ద్వారం ఏదీ వుండదు.

అందరితో కలిసి ఆనందంలో భాగము పంచుకొనే ఆ భాగ్యం నన్ను వదిలి వెళ్ళకుండా నా ప్రార్థనను అనుగ్రహించు.

64

ఓంటిగా ప్రవహిస్తున్న ఒక నది ఒడ్డున యేపుగా పెరిగిన గరిక బీడులో నుంచుని ఆ అమ్మాయిని యిలా అడిగాను.

“అమ్మాయి! దీపానికి ముసుగు అడ్డముగా వుంచి ఎక్కడకు వెళుతున్నావు ? నా ఇల్లు చీకటిగా వుంది. కొంచెం నీ దీపాన్ని అరువిస్తావా ?” అని.

అమ్మాయి ఒక క్షణంపాటు తన నల్లని కళ్ళెత్తి నా వంక చూచి “అస్తమయమైన తరువాత ఈ నదిలో నా దీప ప్రమిదను వదిలి పెట్టడానికి వచ్చాను” అన్నది. ఆ అమ్మాయి దీపం నదీ తరంగాలలో తేలిపోతూ వుండడం అలాగే ఒడ్డున నిల్చుని చూశాను.

నిశ్శబ్దముగా చీకట్లు క్రమ్ముకుని వస్తూ వుండగా మళ్ళీ ఆ అమ్మాయిని ఇలా అడిగాను.

“అమ్మాయి, నీవు నీ దీపాలన్నీ వెలిగించావు. ఇప్పుడు నీవు ఈ దీపం తీసుకుని ఎక్కడికి వెళుతున్నావు ? నా ఇల్లంతా చీకటి గుయ్యారంగా వుంది. కొంచెం నీ దీపాన్ని అరువిస్తావా” అని, ఆ అమ్మాయి తన నల్లని కళ్ళెత్తి ఒక క్షణంపాటు నా ముఖం వైపు చూచి, అనిశ్చింతగా ఒక నిమిషం అలాగే మౌనంగా నిల్చుని యిలా చెప్పసాగింది. “నా దీపాన్ని ఆకాశానికి సమర్పించడానికి వచ్చాను” అన్నది ఆ అమ్మాయి. ఆ అమ్మాయి దీపం అలాగే శూన్యంలో నిరర్థకంగా వెలిగిపోతూ వుండడాన్ని చూస్తూ నిల్చున్నాను.

వెన్నెలలేని అర్ధరాత్రి మళ్ళీ ఆ అమ్మాయిని యిలా ప్రశ్నించాను. “అమ్మాయి! హృదయానికి దాపులో వున్న జ్యోతితో దేనికోసం వెదుకుతున్నావు ? ఈ ఇల్లంతా చీకటి గుయ్యారంగా వుంది. కొంచెం నీ జ్యోతిని నాకు అరువిస్తావా ?” అని. ఆ అమ్మాయి ఒక క్షణంపాటు ఆలోచించి చీకటి నా ముఖంవైపు చూచి, “దీపాల ఉత్సవంలో పాల్గొనడానికి నేను నా దీపాన్ని తెచ్చుకున్నాను” అన్నది. అనంతకోటిదీపాలలో ఆ అమ్మాయి దీపం కూడా వెలిగిపోతూ వుండడం చూచాను.

65

పొంగి పొరలే నా జీవితపాత్రిక నుంచి నీవు ఆశించే నిత్య పానీయం ఏమిటి ప్రభూ!

కవీ! నీ కల్పన నా కళ్ళలో ప్రతిఫలించడం చూచి, నీ పాటలు వినడానికి నా చెవుల దగ్గర నిరీక్షించడం అది నీకొక విలాసమా ?

నీ ప్రపంచం నా మనస్సులో మాటల అల్లిక అల్లుతోంది. నీ అవసరం ఆ మాటలకు స్వరాలు వేస్తోంది. ప్రేమతో నిన్ను నీవు నాకు సమర్పించుకుంటావు... ఆ పిదప నీ మధురిమను యావత్తు నాతో ఆస్వాదిస్తావు.

66

నా హృదయశాంతరాలలో కనుపించీ కనుపించని సంధ్యాకాంతుల మధ్య దాగిన ఆమెను, ఉదయ సమయకాంతిలో సైతం ముసుగు తీయని ఆమెను నా కడపటి గీతంలో పొదిగి, నీకు చివరి కాన్కగా సమర్పించుకుంటాను దేవా!

మాటలు ఆమెను మభ్యపెట్ట చూచాయి. కాని విఫలమైనాయి. వేడికోలు తన దీర్ఘ బాహువులను చాచినా ఆమెను స్పృశించలేకపోయింది.

నా హృదయ పేటికలో ఆమెను దాచుకొని దేశదేశాలు తిరిగాను. ఆమె చుట్టూ నా జీవితం పెరిగి విరిగింది.

నేను ఏం పనులు చేసినా, ఏమి ఆలోచనలు చేసినా, ఏ కలలుకన్నా అన్నిటికీ ఆమె అభినేత్రి. కాని ఆమె వాటిని అంటకుండా అతీతంగా వుండేది.

అనేకులు నా ఇంటి తలుపు తట్టి ఆమెకోసం అడిగారు. కాని లాభంలేక నిరాశతో వెనుతిరిగి వెళ్ళారు.

ఆమెను ముఖాముఖిగా ప్రత్యక్షంగా చూచినవారు ఈ లోకంలో ఎవరూ లేరు. ఆమె ఇంతకాలం నీ గుర్తింపుకోసం ఎదురుచూస్తూ ఒంటరితనంతో వేచి వున్నది.

(67)

విహాయాసానివి నీవే, విహాయానంలో పక్షులు విశ్రమించే గూడు కూడా నీవే.

సౌందర్యమూర్తి ఆ గూటిలో నీ ప్రేమ ఆత్మలు అనేక శబ్దాలతో, రంగులతో, పరిమళాలతో కప్పివేస్తుంది.

కుడిచేతిలో బంగారు బుట్ట తీసుకుని ముఖాన్ని పూలదండ అలంకరించుకుని, నిశ్శబ్దంగా వృద్ధిని అలంకరించడానికి ఉదయం నడచి వస్తుంది.

గొర్రెల కాపరులు విడిచివెళ్ళిన పచ్చికబీళ్ళలో ప్రశాంతంగా సాయంత్రం పరుచుకుంటుంది. పశ్చిమ ప్రశాంత జలధి నుంచి బంగారు కుండలో నీరు తీసుకొనివచ్చి, పచ్చికపై చల్లగా చల్లుతుంది.

కాని మానవాత్మ స్వేచ్ఛగా విహరించే అనంత విహాయాన పథంలో పరిశుద్ధ అమలిన స్వచ్ఛకాంతి రాజ్యం చేస్తుంది. అక్కడ పగలు లేదు, రాత్రి లేదు. రంగులూ... రూపాలు లేవు. మాట లేదు, పాట లేదు.

68

బాచిన చేతులతో తొలి సూర్యకిరణం పృథ్విని స్పర్శించి, నా ముంగిట నిలుస్తుంది.

నా కన్నీరు, విశ్వాసలు పాటలూ నీకు చేరే సుదీర్ఘ దినం ప్రారంభమవుతుంది.

అత్యంత ఆదరంతో నీవు ఆ మంచుమబ్బును నీ గుండెలకు అదుముకుంటావు. అనేక రంగులలో, అనేక రూపాలలో దాన్ని చిత్రిస్తావు. ఓ స్వేచ్ఛ మహోదాత్తమూర్తి - అంత తేలికగా, మృదువుగా, కన్నీటితో కరిగిపోతూ వుంటుంది. కాబట్టే నీవు ఆ మెత్తని మబ్బుని అంతగా ప్రేమిస్తావు. అందుకనే ఆ మేఘం నీ భయద స్వచ్ఛతను కాంతిని తన కరుణాస్పదచ్ఛాయలతో కప్పి వేస్తుంది.

69

అహరహాలు, నా నరనరాలలో ప్రవహించే జీవన స్రవంతియే, ఈ లోకంలో తాళరాగ లయబద్ధంగా ప్రవహిస్తోంది.

అహరహాలు, నా నరనరాలలో ప్రవహించే జీవనధూళిలో అణువణువులో చిందులాడే ఆనందంలో, కొమ్మకొమ్మలో, రెమ్మరెమ్మలో ప్రవహిస్తున్నది.

జీవన మరణ మహాసాగరపు అటుపోట్లు ఊయలలో ఊదిన జీవన స్రవంతి ఇదే.

ఈ సజీవలోక స్ఫుర్భవల్ల నా శరీరంలో ప్రతి అవయవం నూతన చైతన్యంతో తొణికిసలాడింది.

యుగయుగాల జీవన స్పందన ఈ క్షణాన కూడా నా రక్తంలో నృత్యం చేస్తోంది.

70

ఈ లయ విన్యాసంలో సంతోషించవూ నీవు ? ఈ భయద ఆనందపు సుడి గుండంలో గిర్రున తిరగవూ నీవు ?

ప్రపంచంలో అన్నీ పరుగెత్తిపోతున్నాయి. ఏవీ ఆగవు. వెనుదిరిగి చూడవు. ముందుకు సాగిపోతాయి. ఏ శక్తి వాటిని ఆపుచేయలేదు.

ఈ అవిరామ సంగీతాద్భుత గీతిలో శ్రుతి కలుపుతూ
ఋతువులు వస్తాయి, వెళతాయి. పాటల పరిమళాలతో, రంగు
రంగుల ముస్తాబుతో ఋతువులు వచ్చి వెళతాయి.

71

నన్ను నేను నానా రూపాలుగా సృష్టించుకుని, నీ స్వచ్ఛ
కాంతిపై - నీడలు ప్రసరించడం నీ మాయా ఖేల.

నీలోనే నీవొక అగడ్త కట్టుకుని వేరుపడిన నీ వ్యక్తిత్వాన్ని
అనంతకోటి శృతులతో పలుకుతావు... నీవు ఇలా నీ నుంచి నీవు
వేరుపడడం వల్లనే నేను దేహాన్ని ధరించాను... నీవు పాడిన
మహోజ్వల గీతం గగనవీధిలో రంగురంగుల కన్నీరుగా,
చిరునవ్వులుగా, ఆశలుగా, ఆవేదనలుగా ప్రతి ధ్వనించింది.

అలలు లేచి మళ్ళీ పడిపోతాయి... కలలు చెదిరి మళ్ళీ
పొదుగుతాయి. నీ స్వీయ పరాజయానికే నేను ప్రతిబింబాన్ని.

నీవు ఎత్తిన యీ తెరపై అహరహం కుంచెతో అనేక
చిత్రాలు రచించావు. ఈ తెర వెనుక నీ విచిత్ర రహస్య
సింహాసనం వున్నది. నీ, నా, మహోత్సవ కాంతి వియత్తల
మంతటా పరుచుకుంది.

నీవూ, నేనూ కలసి పాడిన మంగళగీతం వాతావరణ మంతటా ప్రతిధ్వనించింది.

నీ నా దాగుడుమూతలతో యుగ యుగాలు గడిచి పోతాయి.

72

అతనే నా అంతరాంతరాలలో వున్న వ్యక్తి.

తన అగాధ రహస్య స్పర్శతో నాలోని నన్ను మేల్కొల్పుతాడు.

ఈ కళ్ళలోని మాయా మోహనత్వానికి అతనే కారణం. నా హృదయ తంత్రులు మీటి సుఖదుఃఖ గీతాలు పాడేది అతనే.

రంగు రంగుల మాయావల్లరిని అల్లేది అతనే. అతని పాదాలు స్పృశించినప్పుడు నన్ను నేను మరచిపోతాను.

రోజులు వస్తాయి వెళతాయి.... యుగాలు గడిచిపోతాయి. అనేక నామాలతో నా హృదయాన్ని చూరగొన్న వ్యక్తి అతనే.

73

సర్వసంగ పరిత్యాగంలో కాదు నాకు విముక్తి లభించేది.

అనంతకోటి అనురాగ బంధాలతో నేను స్వేచ్ఛను కౌగిలించుకుంటాను.

ఈ జీవన మృణ్మయ పాత్రలో, వివిధ వర్ణాల, పరిమళాల, మధుపానీయాన్ని అనునిత్యం నాకోసం నీవు నింపుతూ వుంటావు.

నీ దీప్తితో అనంతకోటి దీపాలు వెలుగొందుతాయి నా ప్రపంచంలో. ఈ దీపమాలతో నీ ఆలయ ప్రాంగణాన్ని అలంకరిస్తాను.

ఇంద్రియానుభూతిని నిగ్రహించాను నేను..... వాటి ద్వారాలు ఎప్పుడూ తెరిచే వుంటాయి. నేను దేన్ని చూచినా, దేన్ని ఆలకించినా, దేన్ని స్పృశించినా అంతటా నువ్వే వుంటావు.

నా భ్రాంతులన్నీ పటాపంచలై ఆనంద దీప్తి నాలో వెలుగొందుతుంది. నా వాంఛలన్నీ నిర్భరప్రేమ ఫలాలుగా ఫలిస్తాయి.

74

సూర్యుడు అస్తంగతుడైనాడు.

ప్రపంచమంతటా నీడ వ్యాపించింది.

నీళ్ళు తేవడానికి నేను ఏటికి వెళ్ళాలి.

నీటి అలలపై తేలే విషాద మర్మర ధ్వనులతో సాయంకాలం పవనాలు నన్ను ఆహ్వానిస్తున్నాయి. బైటికి రమ్మని నన్ను పిలుస్తున్నాయి.

వీధి నిర్జనంగా వుంది.
ఒక్క పాంథుడైనా కనిపించడం లేదు.
గాలి ఉత్సాహంగా వుంది.

నదిలో అలలు ఉరుకులెత్తుతున్నాయి. తిరిగి నేను ఇంటికి
చేరుకోగలనో, లేదో తెలీదు. దారిలో నాకు ఎవరెదురవుతారో ?
దూరంగా నదిలో పడవలోని అజ్ఞాతవ్యక్తి వేణునాదం
వినిపిస్తోంది.

75

మర్త్యులమైన మాకు నీవిచ్చే వరాలు మా కోర్కెలన్నింటినీ
ఫలప్రదం చేస్తాయి.

అయినా, నీ అనుగ్రహం అనంతమైనది.

నది ప్రతిదినం పొలాలగుండా, పల్లెల గుండా ప్రవహిస్తుంది.
అయినా, అనంతమైన నదీజలాలు నీ పాదాలు తాకడానికే
ప్రవహిస్తాయి.

పూవు తన పరిమళంతో గాలిని మధురితం చేస్తుంది.
అవి తనను తాను నీకు అర్పణ చేసుకోవడమే దాని పరమావధి.

ఈ లోకంలో నీ పూజకేం కొరత లేదు.

కవి వాక్కులనుంచి అనేకులు అనేక విధాలుగా అర్థం
చెప్పుకుంటారు. కాని దాని పరమార్థం నిన్నే సూచిస్తుంది.

76

ప్రభూ!

అనుదినం నీ సన్నిధిలో ముఖాముఖిగా ముకుళిత హస్తాలతో నిలుస్తాను.

శాంత గంభీర నిర్మల నీలాకాశం క్రింద, వినీలిత హృదయంతో నీ సన్నిధిలో నిల్చుంటాను.

నీవు సృష్టించిన ఈ బాధాభరిత లోకంలో శ్రమ, ఆందోళన, సంఘర్షణల మధ్య పరుగులెత్తే అసంఖ్యాక ప్రజల మధ్య, నీ సన్నిధిలో నిల్చుంటాను.

ఈ లోకంలో నా పని అంతా పూర్తి అయిన పిదప, ఒంటిగా, మౌనంగా నీ ముందు నిల్చుంటాను.

77

నీవు నా దేవుడవని తెలుసు. అందుకనే నీకు దూరంగా వుంటాను. నీవు వాడివేనని తెలియక దగ్గరకు రాను.

నీవు నా తండ్రివని తెలిసి నీ పాదాలకు వందనం చేస్తాను. కాని స్నేహితుని కరాన్ని గట్టిగా పట్టుకున్నట్టు నీ కరాన్ని పట్టుకోలేను.

నన్ను నీవు నీ దానిగా స్వీకరించేచోట నేను నిలిచి వుండను. నిన్ను నా హృదయానికి హత్తుకుని నా మిత్రుడవని అనుకోను.

నా అన్నలలో నీవు అన్నవు. కాని నా అన్నలను నేను లెక్కించను. వారికి భాగం పెట్టక నా సంపాదనంతా నీతోనే పంచుకుంటాను.

సుఖదుఃఖాలతో మనుష్యుల ప్రక్క నేను వుండను. అందుకనే నీ ప్రక్కన వుంటాను.

జీవితాన్ని త్యజించడానికి వెనుకాడతాను. అందుకనే జీవన మహాదధిలో అడుగుపెట్టలేను.

78

తొలిగా సృష్టి ప్రారంభించినప్పుడు -

తారల తొలి వెలుగులు ధగద్ధగాయమానంగా వెదజల్లిన వేళ -

దేవతలందరూ గగనవీధిలో చేరి “ఎంత చక్కని సృష్టి! ఎంత మహానందం!” అని ఏకస్వరంతో పాడారు.

కాని, ఇంతలో హఠాత్తుగా ఎవరో కేకవేశారు. “కాంతి వాహినిలో ఏదో చీలిక కనిపిస్తోంది. ఒక నక్షత్రం అదృశ్యమైంది” అని.

కేక విన్న వెంటనే దేవతల వీణ స్వర్ణ తంతువు ఆగి పోయింది. “అవును, ఆ వెళ్ళిపోయిన తారక అన్ని తారకలలోకి శిరోమాణిక్యం” అన్నారు దేవతలు.

నాటి నుంచి నేటివరకు తప్పిపోయిన ఆ తారక కోసం అన్వేషణ సాగుతూనే వున్నది. లోకం తన ఆనందాలలో ఒక దాన్ని కోల్పోయిందన్న ఆ కేక వినిపిస్తూనే వున్నది.

రాత్రివేళల లోకమంతా నిద్రించిన తరువాత నిశ్శబ్దంలో తారలు చిరునవ్వు నవ్వుతూ తమలో తాము ఇలా గుసగుసలాడుకుంటాయి. “ఈ అన్వేషణ నిరర్థకం. అమలిన పరిపూర్ణత ఏనాడో గడిచిపోయింది” అని.

79

ఈ జీవితంలో నిన్ను కలుసుకునే భాగ్యానికి నేను నోచుకొనకపోతే, నీ దర్శనభాగ్యాన్ని నేను జారవిడుచుకున్నట్టు భావిస్తాను.

జాగ్రదావస్థలోను, స్వప్నావస్థలోను, ఈ విషాద భారాన్ని మోసే అవసరాన్ని నాకు కలిగించు.

జీవితమనే క్రిక్కిరిసిన సంతలో, నా రోజులు చెల్లిపోయి, రెండు చేతులూ భోగభాగ్యాలను పోగుచేసుకోనప్పుడు, నేను ఆర్జించింది ఏమీ లేదనే భావాన్ని నాలో కలిగించు.

ఒక్కక్షణం కూడా నా యోచనాపథం నుంచి ఈ భావనను మరలించకు. జాగ్రదావస్థలోను, స్వప్నావస్థలోను, ఈ విషాద భారాన్ని మోసే అవకాశాన్ని నాకు కలిగించు.

అలసి సొలసి రోడ్డుమీద నేను విశ్రమించేటప్పుడు, ధూళిలో నా పాన్పు పరుచుకునేటప్పుడు ఈ అనంతయాత్ర ఇంతటితో ముగియలేదనే భావాన్ని నాలో కలిగించు. ఈ విషాద భావాన్ని సర్వావస్థలలో భరించే అవకాశం నాకు కలిగించు.

ఆనందోత్సాహంతో, మేళతాళాలతో, నవ్వులతో నా గృహాంగణం ప్రతిధ్వనించేటప్పుడు, నీ ఆహ్వానం కోసం చేసిన ఆడంబరం ఇది కాదనే భావాన్ని నాలో కలిగించు. జాగ్రదావస్థలో, స్వప్నావస్థలో ఈ వేదనా భారాన్ని మోసే శక్తి నాకు ప్రసాదించు.

80

సూర్యుడా!

గగనవీధిలో గమ్యంలేక సంచరించే శరన్నేఘ శకలాన్ని నేను.

నీ కిరణం నన్ను స్పర్శించి, నన్ను కనికరించి, నన్ను నీ కాంతిలో విలీనం చేసుకోలేదు.

నన్ను ఇలా నీకు దూరంగా వుంచడమే నీకు విలాస మయితే, యీ నా శూన్యతనే స్వీకరించి, రకరకాల రంగులు చిత్రించి ఆనందించు.

రాత్రివేళ, నీవు నీ ఫేలను విరమించుకున్నప్పుడు మళ్ళీ రాత్రిలో నేను దాగిపోతాను. లేక స్వచ్ఛధవళ ఉదయమందహాసంలోనో, చల్లని సంద్యలోనో కరిగి కలిసిపోతాను.

81

ఏమీ తోచని దినాలలో, ఏమీ సాధించకుండా గడిచి పోయిన కాలాన్ని గురించి చింతించసాగాను. కాని చెయ్యిజారి పోయిన కాలం లేదు ప్రభూ! నా జీవితంలోని ప్రతి క్షణాన్ని నీవు తీసుకున్నావు.

ప్రపంచంలోని ప్రతి వస్తువులో అంతర్నిహితంగా దాగి వుండి, బీజాలను మొక్కలుగా, మొగ్గలుగా, పుష్పాలుగా, ఫలాలుగా మారుస్తున్నావు.

అలసిసొలసి ఏమీతోచక పక్కమీద పడుకుని వున్నాను. పనులన్నీ ముగిసిపోయాయని అనుకున్నాను.

తెల్లవారి లేచి చూచేసరికి, నా పూలతోట నిండా అద్భుతమైన పుష్పాలు పూచి వుండటం చూచాను.

82

నీ చేతులలోని కాలం అనంతమైంది ప్రభూ! క్షణాలు లెక్కించడం ఎవరి తరం ?

రాత్రులూ, పగళ్ళూ గడిచిపోతాయి. యుగాలు పూలలా పూచి, పూలలా రాలిపోతాయి. కాని కాలానికి అతీతంగా వుండడం నీకు తెలుసు.

ఒక చిన్న గడ్డిపూవును అలంకరించడానికి నీకు యుగాలు కాలం పడుతుంది.

కాని మాకు ప్రతిక్షణం విలువైంది. ఆలస్యాలకు మేము సాహసించము.

అడిగిన ప్రతివానికి నా పూజా కుసుమాలను యిచ్చి వేస్తాను. చివరకు నీ సాన్నిధ్యంలో సమర్పించాలంటే ఒక్క పుష్పం కూడా మిగలదు. సాయంత్రం కాగానే నా ఆలయ ద్వారం మూసివేస్తారేమోనన్న భయంతో త్వరపడి వస్తాను. కాని నేను వచ్చేసరికి యింకా చాలా సమయం మిగిలి వుంటుంది.

83

అమ్మా! నా విషాదాశ్రువులతో, నీ కోసం ఒక ముత్యాల మాల గుచ్చుతాను.

నీ పాదాలను అలంకరింపజేయడానికి తారకలు కాంతి కంకణాలను సంతరించాయి.

కాని, నేను కూర్చిన హారం నీ కంఠసీమనే అలంకరిస్తుంది.

కీర్తి, సిరిసంపదలు నీ నుంచే ఉద్భవిస్తాయి.

వాటిని మాకు ప్రసాదించినా, తిరస్కరించినా అది నీ చేతుల్లోనే వుంది.

కాని నా దుఃఖం మాత్రం పూర్తిగా నాదే. ఈ అశ్రుమాలను సమర్పించినప్పుడు నీ అనుగ్రహాన్ని నాకు ప్రసాదిస్తావు.

84

ప్రపంచమంతటా పరివ్యాప్తమై, అనంతాకాశ పథంలో అనంత రూపాలను ప్రసవించేది విరహవేదన.

తారతారలో మినుకు మినుకుమని మనవైపు నిశ్శబ్ద దృక్కులు ప్రసరించేది యీ విరహ విషాద వేదనమే.

శ్రావణమాస వర్షరాత్రి, ఆకుల గలగలలో పాటగా వినిపించేది ఈ విరహ విషాద వేదనమే.

వాంఛగా, ప్రేమగా రూపొంది, ఇంటింటా, సుఖదుఃఖాలు కలిగించేది యీ విరహ వేదనమే. నా కవి హృదయాన్ని కరిగించి పాటలు పాడించేది యీ విరహమే.

85

యోధులు తమ యజమాని మందిరం నుంచి బయటికి వచ్చినప్పుడు నీరసంగా, నిస్సహాయంగా కనిపించారు. వారి శక్తిని, సామర్థ్యాలనీ, ఆయుధాలను ఎక్కడ దాచారో మరి వారు తమ యజమాని మందిరం నుంచి బయట అడుగుపెట్టగానే వారిపై శరవర్షం కురిసింది.

యోధులు మళ్ళీ వారి యజమాని మందిరంలో అడుగిడిన తరువాత వారి అస్త్రశస్త్రాలను ఎక్కడ దాచారో ? వారి శక్తి ఏమైందో ?

వారు ఖడ్గాన్ని దించివేశారు. అస్త్రశస్త్రాలను విసర్జించారు. వారి ముఖాలలో ప్రశాంతత తాండవించింది. వారు తమ యజమాని మందిరంలో అడుగుపెట్టిన రోజున తమ జీవన ఫలాన్ని వెనుక వదిలి వెళ్ళారు.

86

నీవు నీ సేవకుని మృత్యువును నా వద్దకు పంపావు.

అతడు అజ్ఞాత సముద్రంలో ప్రయాణం చేసి, నీ సందేశాన్ని తీసుకొని నా యింటికి వచ్చాడు.

రాత్రి చీకటి. నా హృదయంలో యేదో భయం. అయినా నేను దీపం తీసుకుని వాకిటివరకు వెళ్ళి, తలుపు తెరచి అతన్ని

లోనికి ఆహ్వానిస్తాను. నా వాకిట నిల్చివున్నది నీవు పంపిన దూతయే కదా!

ముకుళిత హస్తాలతో, కన్నీటి కాన్కలతో అతన్ని పూజిస్తాను.

నా హృదయ సర్వస్వాన్ని అతని పాదాల వద్ద వుంచుతాను.

అతడు తను వచ్చిన పని ముగించుకుని తిరిగి వెళతాడు - ఉదయంలో ఒక నల్లని నీడను విడిచి.

నా నిర్జన గృహంలో నా పరిత్యక్త అంతరాత్మ ఒకటే నీ కోసం కాన్కగా మిగిలి వుంటుంది.

87

ఆమె తప్పకుండా కనిపించి తీరుతుందని గదిలో మూలలన్నీ వెదుకుతాను. కాని ఎక్కడా ఆమె జాడ కనుపించదు.

నా ఇల్లే అసలు చిన్నది. ఏ వస్తువైనా నా యింట్లో పోతే మళ్ళీ దొరకదు.

కాని, ప్రభూ! నీ భవనం అనంతమైంది. ఆమెను వెదుకుతూ నేను నీ భవనం వద్దకు వచ్చాను.

నీ సాయంకాలపు ఆకాశపు చాందినీ ఛాయలో నిల్చొని, ఆతురతతో కండ్లెత్తి నీ ముఖంవంక చూస్తాను. శాశ్వతాంచలంలో నిల్చాను నేను.

ఇక ఇక్కడ నా నుంచి అదృశ్యమయ్యేది ఏదీ వుండదు. ఇక్కడ ఆశ లేదు. ఆనందం లేదు. కన్నీటి తెరలలో నుంచి చూచే ముఖసీమ లేదు.

నా శూన్య జీవన పాత్రికను ఆ మహోదధిలో ముంచి, పరిపూర్ణత ప్రసాదించు.

ఈ విశ్వజనీన మధుస్పర్శను మరొకసారి నన్ను అనుభవించనివ్వు.

88

ఓ శిథిలాలయ దైవమా ?

భగ్గువీణ తంత్రులు ఇక నిన్ను కీర్తిస్తూ గానం చేయవు.

నీ పూజా సమయాన్ని సూచిస్తూ సంధ్యా ఘంటికలు మ్రోగవు.

నీ చుట్టూ నిశ్చల నిశ్చబ్దం తప్ప మరేమీ లేదు.

నీ శూన్యాలయంలో అప్పుడప్పుడు దేశ దిమ్మరివంటి వసంతకాలపు గాలి ప్రవేశించి నిన్ను పలకరించి వెళుతుంది. నీకు పుష్పాల పూజ లేకున్నా పుష్పాలవద్ద నుంచి సందేశాలు తెస్తుంది.

నీవు నిరాకరించిన వరం కోసం, నీ పాతకాలపు భక్తుడు యింకా నీ ఆలయ ఆవరణలో పిచ్చివానిలా పరిభ్రమిస్తాడు.

సాయంకాలం వేళ, వెలుగునీడలు, ధూళిలో తమస్సులో కలిసి కరిగిపోయేటప్పుడు, అతడు అలసి సొలసి క్షుధార్త హృదితో నీ శిథిలాలయాన్ని చేరుకుంటాడు.

పండుగలూ, పబ్బాలూ లేవయ్యా నీకు.

పండుగ రోజులు నీ గుళ్ళో దీపం వెలిగించే దిక్కైనా లేకుండా వెళ్ళిపోతాయి.

నీవు ఇలాగే వున్నావు. అనేక కొత్త విగ్రహాలు చెక్కి ప్రతిష్ఠిస్తున్నారు. కాని వాటి కాలం వచ్చినప్పుడు అవి అజ్ఞాతంలో పడిపోతున్నాయి.

శిథిలాలయ దైవమా ? నిన్ను యెవరు లెక్కచేస్తారులే ?

89

“బిగ్గరగా మాట్లాడకు” ఆజ్ఞాపించాడు నా స్వామి. అందుకనే గుసగుసలుగా రహస్యంగానే అతనితో మాట్లాడతాను. నా హృదయం చెప్పదలచింది మెల్లని పాట ద్వారా అతనికి అందజేస్తాను. రాజుగారి సంతకు అందరూ పరుగులు తీస్తూ వెళతారు. అమ్మేవారూ, కొనేవారూ అంతా అక్కడే వున్నారు. కాని నాకు సంతకు వెళ్ళడానికి సెలవు మంజూరు కాలేదు.

90

మృత్యుదేవత నీ తలుపు తట్టినప్పుడు నీవు ఏమి సమర్పిస్తావు ?

నా అతిథి ముందు నేనూ, నా పరిపూర్ణ జీవన పాత్రికను ఉంచుతాను. వట్టి చేతులతో అతన్ని వెళ్ళనివ్వను నేను.

వసంత, శరద్రాత్రులు, నేను కన్న తీయని కలలన్నీ అతనికి సమర్పిస్తాను. నా జీవన సంపాదనంతా అతని మోల వుంచుతాను.

చరమ దినమున మృత్యువతిధివై వచ్చి, నా తలుపు తట్టినా వెరగొందను.

91

మరణమా! నా జీవన చరమ సాఫల్యమూర్తి! ఏదీ - నా వద్దకు వచ్చి నాకు నీ రహస్యం చెప్పు. నీ కోసమే రోజు రోజు నిరీక్షించాను. నీ కోసమే జీవన సుఖదుఃఖాలు భరించాను.

నా కలలు, నా ఆశలు, నా ఆశయాలు, నా ప్రేమలు. నా సర్వస్వం రహస్యంగా నీకు అభిముఖంగానే ప్రవహించాయి.

ఒక్కసారి నా వంక నీ చూపు ప్రసరించు. అంతే చాలు. నా బ్రతుకంతా నీకు వశమైపోతుంది.

వరుని మెడలో అలంకరించడానికి కూర్చిన పూలమాల సిద్ధంగా వుంది. వివాహం కాగానే వధువు తన గృహాన్ని విడిచి, తన ప్రభువును ఒంటరిగా ఏకాంత రాత్రిలో కలుసుకుంటుంది.

92

ఈ లోకం నా దృష్టి నుంచి అదృశ్యమయ్యే రోజు ఒకటి వున్నదని, జీవితం నా కళ్ళపై కడపటి తెర దించి, నిశ్శబ్దంగా సెలవు తీసుకుని వెళుతుందని నాకు తెలుసు.

అయినా ఆనాడు కూడా రాత్రివేళ గగనంలో నక్షత్రాలు నిరీక్షిస్తూ ప్రకాశిస్తాయి. సుఖదుఃఖాలను ఎగరవేస్తూ కాల సముద్రంలో గంటలు విశ్వసిస్తాయి.

ఈ కడపటి క్షణాలను నేను తలుచుకున్నప్పుడు, క్షణాలకు క్షణాలకు మధ్య అగడ్తలు నశించి, మృత్యుదీపం సాయంతో, నీ లోకంలోని అనంత నిధులను కాంచగలుగుతాను. వేటికోసం వాంఛించానో, ఏవి నాకు లభించాయో వాటిని నశించని. నేను కోరి తృణీకరించిన వాటినే నాకు ప్రసాదించు.

93

నేను సెలవు తీసుకోవలసిన సమయం వచ్చింది. సోదరులారా! నాకు ఇక సెలవునివ్వండి. తలవంచి మీ అందరికీ నమస్కరించి పయనమై వెళుతున్నాను.

ఇదుగోండి - నా ఇంటి తాళపు చెవులను తిరిగి ఇస్తున్నాను తీసుకోండి. నా ఇంటిపై హక్కులన్నీ మీకు ఇచ్చి వేస్తున్నాను. నేను కడపటిసారిగా మిమ్మల్ని అడిగేది నాలుగు చల్లని మాటలతో నాకు సెలవు ఇప్పించమని మాత్రమే.

చాలా దినాలు నేను మీతో కలిసి నివసించాను. నేను మీకు యిచ్చిన దానికంటే ఎక్కువగా మీ వద్దనుంచి స్వీకరించాను. ఇప్పుడు తెల్లవారింది. నా చీకటి కొంపలో దీపం ఆరింది. నన్ను రమ్మని ఆదేశం వచ్చింది. ఇక నేను వెళ్ళడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

94

నేను మిమ్మల్ని వీడి వెళ్ళేటప్పుడు నా శుభం కోరండి మిత్రులారా!

ఆకాశం అరుణోదయ రేఖలతో సిగ్గిలి ఎర్రబారింది. నీ ముందు నా త్రోవ అందంగా పరుచుకుంది.

అక్కడికి నేను ఏమి తీసుకుని వెడుతున్నానని నన్ను అడగకండి. శూన్యహస్తాలతో ఆత్మత హృదయంతో నేను బయలుదేరి వెళుతున్నాను.

ఈనాడు నా పెండ్లినాటి పూలదండ ధరిస్తాను. యాత్రికులు సహజంగా ధరించే కాషాయం కాదు నా వస్త్రం.

త్రోవలో అనేక ప్రమాదాలున్నా, నా మనస్సులో భయావేశం లేదు.

నా యాత్ర ముగిసేసరికి, సంధ్యాతార ఉదయిస్తుంది. రాజుగారి మొగసాల సంధ్యగీతాలు వినిపిస్తాయి.

95

ఈ జీవితంలో అడుగిడిన తొలి క్షణం నాకు జ్ఞప్తిలేదు.

అడవి మొగ్గ అర్థరాత్రి వికసించినట్టు విశాల లోకంలో నన్ను వికసింపజేసిన శక్తి ఏమిటో నాకు తెలీదు.

తెల్లవారి లేచి చూచేసరికి ఒక్కక్షణంలో యీ లోకానికి నేను అపరిచితుణ్ణి కానున్న విషయం నాకు తెలిసింది. నామరూప రహితమైన ఒక అనిర్వచనీయశక్తి నన్ను నా తల్లి ఒడిలో

వుంచినట్లు తెలిసింది. ఆ అనిర్వచనీయశక్తి. నా తల్లిగా రూప మొచ్చింది. నన్ను తన ఒడిలో లాలించింది.

ఇదే రీతి, మృత్యువులో సైతం ఇదే అనిర్వచనీయశక్తి నాకు సాక్షాత్కరిస్తుంది, జీవితాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. కొబట్టే మృత్యువును కూడా ప్రేమించగలుగుతున్నాను. పిల్లకు పాలిచ్చే తల్లి కూడి స్థనం మార్చినప్పుడు శిశువు రోదిస్తుంది. కాని ఎడమ స్థనం పానం చేసి వెంటనే ఓదార్పు పొందుతుంది.

96

నేను మిమ్మల్ని వీడి వెళ్ళేటప్పుడు కడపటిసారిగా ఒక్కమాట చెప్పి వెడతాను. నేను ఇక్కడ యీ లోకంలో చూచింది అత్యద్భుతం!

కాంతి సాగరంపై పరుచుకున్న ఈ కమలంలో దాగిన రహస్య మధువును రుచి చూచాను. చాలా ధన్యుణ్ణి. ఇదే నేను మీతో చివరిసారిగా చెప్పదలచిన మాట. అనంత వేషాల యీ నాటక మందిరంలో నా పాత్ర నేను ధరించాను. రూపంలేని అతన్ని కూడా ఇక్కడే నేను చూచాను. స్పృశ్యాతీతమైన అతని స్పృశ్యతో నా శరీరం యావత్తు పులకించింది. సమాప్తి ఇక్కడే సమీపిస్తే సమీపించనివ్వండి. ఇదే నా ఆఖరిమాట.

97

నీతో నేను ఆడుకున్నప్పుడు నీ వెవరని నేను ప్రశ్నించ లేదు. భయం కాని, లజ్జ కాని లేకుండా కులాసాగా జీవితం గడిచింది.

ప్రతి నిత్యం ఉదయాన్నే వచ్చి నిద్ర మేల్కొల్పి నీవు నన్ను తీసుకుని వెళ్ళేవాడివి. కొండలలో, కోనలలో నన్ను తిప్పేవాడివి.

ఆ రోజులలో నీవు నాకు పాడి వినిపించిన పాటలకు అర్థమేమిటో తెలుసుకోడానికి నేను యత్నించలేదు. నేను కూడా నీతో గొంతు కలిపి పాడాను. అంతే - నా హృదయం నీ పాటలకు నృత్యం చేసింది.

ఇప్పుడు ఆటపాటల రోజులు గడిచాక, నా ముందు నిల్చిన ఈ విచిత్ర దృశ్యం, ఇదేమిటి ? అనంతకోటి నిశ్శబ్ద తారకలతో లోకం నీ పాదాలచే ధ్వనిస్తున్నది.

98

నా పరాజయాల పుష్పమాలికలతో నిన్ను అలంకరిస్తాను. పరాజయం పొందకుండా వుండడం ఎన్నడూ నాకు అలవాటు లేదు.

పరాజయంలో నా గర్వం విధ్వంస మవుతుందని నాకు తెలుసు. నా జీవితం బాధతో బంధాలు త్రెంచుకుంటుందని

నాకు తెలుసు. నా శూన్య హృదయం వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ శూన్య గీతం ఆలపిస్తుందని, ఈ గీతం విన్న రాయి కూడా కరిగి కన్నీరై ప్రవహిస్తుందనీ నాకు తెలుసు. పద్మ సహస్ర దళాలు ఎల్లప్పుడూ మూసుకునే వుండవనీ, పద్మ దళాలలో మధువు ఎల్లప్పుడూ అలాగే వుండదనీ నాకు తెలుసు. నీలాకాశం నుంచి ఒకే ఒక నేత్రం నా వైపు చూచి నిశ్శబ్దంగా నన్ను పిలుస్తుంది. నా కోసం మిగిలేది ఏదీలేదు. నీ పాదాలవద్ద నేను స్వీకరించేది కేవలం మృత్యువే.

99

నేను చుక్కాని వదిలినప్పుడు, ఇక నీవే నౌక నడపవలసిన సమయం వచ్చిందని నాకు తెలుసు.

ఎలా జరగవలసి వుంటే అలా జరుగుతుంది. ఇక ఈ ఆయాసం వృధా.

ఇక అనవసరంగా ఈ యాతన ఎందుకు ? నీ పరాజయాన్ని శాంతంగా భరించు. ఈశ్వరుడు నిన్ను ఎక్కడ కూర్చుండబెడితే, అక్కడ నిశ్చలంగా కూర్చోడమే నీ భాగ్యంగా భావించు.

ప్రతి చిన్న గాలి విసురుకూ నా దీపాలు ఆరిపోతున్నాయి. వీటిని వెలిగించుకునే యత్నంలో నేను ఇతర విషయాలన్నీ మరచిపోతున్నాను.

కాని ఇకముందు నేను జాగరూకతతో వుంటాను. నేలపై నా చాప పరుచుకుని చీకటిలో వేచి వుంటాను. నీకు మనసై నప్పుడు నిశ్శబ్దంగా వచ్చి ఇక్కడ ఆశీనుడివికా.

(100)

రూపరహితమైన ఆణిముత్యాన్ని అన్వేషిస్తూ అనంత కోటి రూపాల జలధి గాహంలో మునిగిపోతాను.

ఎన్నో తుఫానులకు చెదిరిన ఈ నా నావలో, ఇక రేవు నుంచి రేవుకు ప్రయాణం చేయడం మానివేశాను.

అమరత్వంలో మరణించడమే ఇప్పుడు నా ఆసక్తి.

అగాధ సాగరగర్భంలోనికి, మౌన తంతువులు సంగీతం పాడేచోటికి, ఈ నా జీవనవీణను మోసుకొని పోతాను.

కడపటి రాగం పాడిన పిదప, నిశ్శబ్ద పాదసన్నిధిలో ఈ వీణను సమర్పిస్తాను.

(101)

నా జీవితంలో ఎల్లప్పుడూ నిన్ను నా పాటలతో వెదికాను. లోకంలో గడప నుంచి గడపకు పాట పాడుతూ సంచరించాను.

నేను నేర్చిన పాఠాలన్నీ నాకు నేర్పింది ఈ పాటలే.

ఈ లోకంలోని రహస్య పథాలను ఈ పాటలే నాకు చూపాయి. నా హృదయ దిగాంచలంలో అనేక తారకలు ఉదయించాయి.

సుఖదుఃఖాల విచిత్రసీమకు ఈ పాటలే నాకు బాట చూపాయి.

కడకు నీ భవన ద్వారానికి చేర్చాయి.

102

నీవు నాకు తెలుసునని నేను అందరితో చెప్పుకుని గర్వించాను.

నేను చేసే ప్రతి పనిలో నీ ప్రతిబింబం వారికి కనుపిస్తుంది!

అప్పుడు వారు “ఎవరితను ?” అని నన్ను ప్రశ్నిస్తారు.

వారికి ఎలా సమాధానం చెప్పాలో నాకు బోధపడదు.

వారు నన్ను నిందించి, వెక్కిరించి వెళ్ళిపోతారు.

నీ కథలు గీతాలుగా పాడతాను. నేను దాచాలనుకున్న రహస్యం నా గుండెలను భేదించుకుని బైటికి వస్తుంది. వారు నా దగ్గరకు వచ్చి, “నీ బాటలకు అర్థమేమిటో చెప్పవూ ?” అని ప్రశ్నిస్తారు. వారికి ఎలా జవాబు చెప్పాలో నాకు తెలీదు. వారు నన్ను చూచి నవ్వి తృణీకరించి వెళ్ళిపోతారు. నీవు మాత్రం అక్కడ చిరునవ్వు నవ్వుతూ కూర్చుంటావు.

103

ఒకే ఒక అభివందనంలో దేవా నా ఇంద్రియాలన్నీ విస్తరించి, నీ పాదాలవద్ద యీ ప్రపంచాన్ని స్పృశించనివ్వు.

శ్రావణ వర్షభార మేఘంవలె నా మనస్సు వినీతంగా వంగి నీ ద్వారం వద్ద నీకు అభివందనం చేయనివ్వు.

నా పాటలలోని వివిధ స్వరాలన్నీ కలిసి ఒకే ఒక వాహినిగా నిశ్శబ్ద సాగరంలోకి ప్రవహించి నీకు అభివందనం చేయనివ్వు.

ఇంటిపై మనస్సు మరలి కొండలలో తమ గూళ్ళకు మరలి వెళ్ళే పక్షుల బారులా, నా జీవితమంతా తన శాశ్వత గృహానికి యాత్ర చేసిన ఒకే ఒక అభివందనమై నీ పాదాలు స్పృశించనివ్వు.

కొన్ని మంచి పుస్తకాలు

భారత స్వాతంత్ర్య పోరాట సంగ్రహ చరిత్ర
గాంధీజీ జీవితం - జాతీయోద్యమం

నెహ్రూ - జీవితం - భావనలు

స్వాతంత్ర్య సమరంలో సుభాష్ చంద్రబోస్

విప్లవజ్యోతి అల్లూరి సీతారామరాజు

షహీద్ భగత్ సింగ్

విప్లవసేనాని చంద్రశేఖర ఆజాద్

చళితజాతుల వై కాళికుడు అంబేద్కర్

బుద్ధుడు - జీవితం - అవగాహన

జిద్దు కృష్ణమూర్తి - అవగాహన

జిద్దు కృష్ణమూర్తి తత్వంలో నవ్యత - నాణ్యత

జిద్దు కృష్ణమూర్తి తత్వదర్శనం

నిరంతర సత్యాన్వేషి

అరిస్టాటిల్ జీవితం - తాత్వికత

సోక్రటీస్ జీవితం - తాత్వికత

ప్లేటో - జీవితం - తాత్వికత

విపేకానంద - జీవితం - తాత్వికత

కాటియూని అర్థశాస్త్రం

మనుస్మృతి (మనుధర్మశాస్త్రం)

కన్యాశుల్కం

వరవిక్రయం

మధుసేవ

మారపల్లి

మహానీయుల సూక్తులు - హితోక్తులు

సాహిత్య మరమలాలు

ప్రపాచీన కవులు

మహానీయుల జీవితాల్లో మధుర మట్టాలు

జాతీయ గీతాలు

SRI BELLAMKONDA RAMA RAYA KAVINDRA TRUST

Do.No.12-8-5/5 NARASARAOPET. REG NO : - 112/bk - g/09.

గిరివార్షికులు :

ప్రొ శ్రీ తదాచ్య దిల్లంరాంబే శ్రీనివాసు బాలమాయ మోక్ష

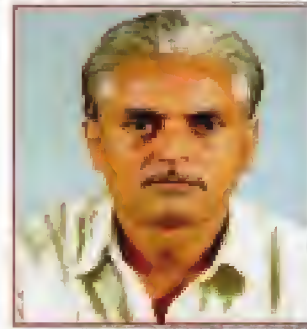
అవ్వార్షికులు :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే దేవరేట ముద్దమన్నెనారప్ప

ఉపాధ్యక్షులు :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే రామకృష్ణారావు

ప్రధాన కార్యదర్శి :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే వీరమంజీరావు

సహాయ కార్యదర్శి :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే మహదీనరావు

కో తాలకారు :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే దేవరేట చిట్టెయ్యంతులపర్వత మహదీ

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే దేవరేట కృష్ణ రాఘవంధ్రరావు

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు :

ప్రొ శ్రీ దిల్లంరాంబే నయారామి

